

32- 33- 34

Handelingen

35- 36- 37

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1988 - 1989

Vergaderingen van mei en 1 juni 1989

OVERGANGSREGELINGEN VCVO-EXPERIMENTEN
OPEN WEDSTRIJD LOGO VOOR VLAANDEREN
ECONOMISCHE HERWAARDERING ZENNEVALLEI
RUIMING EN ONRUSTBARENDE SLIBONDERZOEKRESULTATEN LAAK
KAMPIOENSCHAPPEN VELDRIJDEN DOMEIN HOFSTADE-STRAND
ADMINISTRATIEF TOEZICHT BETREFFENDE TUCHTMAATREGELEN TEN AANZIEN VAN GEMEENTEPOLITIE
VLAAMS BELEID RATIONEEL ENERGIEGEBRUIK IN WONINGEN
VERNIETIGING VOERENS COLLEGEBSLUIT
HOUDING EXECUTIEVE IN VERBAND MET WET VERKIEZING EP
INPLANTINGSPIANNEN CENTER PARCS TE MAASMECHELEN
TOEPASSING KB INRICHTING EN TOEPASSING ONTWERP-GEWESTPLANNEN EN GEWESTPIANNEN
INFRASTRUCTURELE INGEPEN TOT VERHOOGING VERKEERSVEILIGHEID
BRT-UITZENDINGSVERBOD RELIGIEUZE PROGRAMMA'S TIJDENS EP-VERKIEZINGSPERIODE
ERKENNING BEZIGHEIDSHOMES ONTBONDEN VZW'S SPARRENHOVE
DOORLICHTING KIND EN GEZIN
OPRICHTING VLAAMS SPORTFONDS
MOEILIJKE VERKEERSITUATIE NW-BRABANT
MOGELIJKE BIJSTURING GOLFTERREINENBELEID
INGEBRUIKNAME AFVALWATERCOLLECTOR LANGSHEEN ALBERTKANAAL
LAATTIJDIGE UITBETALING HUISVESTINGSPREMIES
VLAAMS DRINKWATERBELEID
ALTERNATIEVE VERBINDING MET EI 7
AANLEG NIEUWE STORTPLAATSEN VOOR VERKLEIND HUISHOUDELIJK AFVAL TE LEUVEN
NALEVING BERMBESLUIT EXECUTIEVE EN WET DOPINGCONTROLE
VERWERKINGSVRAAGSTUK HUISHOUDELIJK AFVAL VLAAMS BRABANT
ADMINISTRATIEF TOEZICHT OP GEMEENTEN
MOGELIJKE VERVROEGDE SLUITING KS

Inhoud

Nr. 32 Dinsdag 2 mei 1989

Berichten van verhindering, blz. 895

Begrotingsstukken

Indiening en verwijzing, blz. 895

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 895

Verslagen

Indiening, blz. 895

Jaarverslag

Indiening, blz. 896

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)

Indiening, blz. 896

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 896

Motie van Orde

Beroep op het Reglement, blz. 896

Spreker : de heer J. Geysels

Vragen (R.v.O. art. 70)

Vraag van de heer H. Lauwers tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de overgangsregelingen voor de VCVO-experimenten basiseducatie, blz. 897

Vraag van mevrouw N. Maes tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het onderwijs voor sociale promotie, blz. 898

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de open wedstrijd betreffende een logo voor Vlaanderen, blz. 899

Vraag van de heer H. Van Dienderen tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de vraag van de vliegtuigconstructeurs om deel te nemen aan het onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma voor een nieuw gevechtsvliegtuig en zulks vanuit de keuze voor een vredeseconomie, blz. 900

Vraag van de heer L. Peeters tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de economische herwaardering van de Zennevallei, blz. 901

Vraag van mevrouw F. Brepoels tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het jachtrecht in het binnenbekken en de aanleg van een vijver in het buitenbekken van het Schulensbroek, blz. 902

Vraag van de heer J. Verheyden tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de ruiming van de Laak, blz. 903

Vraag van de heer L. Peeters tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de stortproblematiek in het Bos van Aa te Zemst, blz. 904

Vraag van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, en tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de in 1990 voorziene nationale kampioenschappen veldrijden in het domein Hofstade-Strand, blz. 906

Motie van Orde

Beroep op het Reglement, blz. 906

Sprekers : de heren A. Denys, G. Verhaegen, L. Hancké, J. Geysels

Ontwerp van decreet houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht betreffende sommige tuchtmaatregelen getroffen ten aanzien van de leden van de gemeentepolitie — 191 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 910

Spreker : de heer H. De Loor, verslaggever

Artikelsgewijze bespreking, blz. 910

Voorstel van resolutie van de heer M. Olivier C.S. betreffende het voeren van een Vlaams beleid inzake rationeel energiegebruik in woningen — 175 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 911

Sprekers : de heren F. Aerts, verslaggever, M. Olivier, mevrouw F. Brepoels, Minister N. De Batselier

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer J. Pede tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het vernietigen van een Voerens Collegebesluit, blz. 915

Sprekers : de heren J. Pede, H. Suykerbuyk, A. De Beul, Gemeenschapsminister L. Van den Bossche

Interpellatie van de heer G. Annemans tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de houding van de Vlaamse Executieve in verband met de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europees Parlement, blz. 922

Sprekers : de heren G. Annemans, W. Luyten en Minister G. Geens

Indiening van moties, blz. 925

Regeling van de werkzaamheden, blz. 925

Nr. 33 Woensdag 3 mei 1989

Berichten van verhindering, blz. 927

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 927

Arrest van het Arbitragehof

Indiening, blz. 927

Actuele vragen (R.v.O. art. 71)

Actuele vraag van mevrouw F. Brepoels tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de ontvangst van VTM in Voeren, blz. 927

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de onrustbarende onderzoeksresultaten van de RUG en de VUB betreffende het slib van de Laak, blz. 928

Actuele vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de herwaardering van het leraarsberoep, blz. 929

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van mevrouw F. Brepoels tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de plannen van Center Parcs te Maasmechelen en de bescherming van de open ruimte

Vraag (R.v.O. art. 70, 6 c)

Vraag van de heer H. Van Dienderen tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de plannen voor een bungalowdorp van Center Parcs in Maasmechelen, blz. 931

Sprekers : mevrouw F. Brepoels, de heren H. Van Dienderen, M. Didden, J. Dufaux, Ministers L. Waltniel, T. Kelchtermans

Indiening van moties, blz. 939

Interpellatie van de heer J. Timmermans tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, omtrent de toepassing van artikel 22 van het KB van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen gewijzigd voor het Vlaamse Gewest bij KB van 13 december 1978, blz. 940

Sprekers : de heer J. Timmermans, Minister L. Waltniel

Ontwerp van decreet houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht betreffende sommige tuchtmaatregelen getroffen ten aanzien van de leden van de gemeentepolitie — 191 (1988-1989) — Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 944

Voorstel van resolutie van de heer M. Olivier C.S. betreffende het voeren van een Vlaams beleid inzake rationeel energiegebruik in woningen

— 175 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 945

Spreeker : mevrouw M. Vogels

Moties tot besluit van de interpellatie van mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de concrete uitvoering van het bijzonder decreet betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs

Hoofdelijke stemming, blz. 946

Moties tot besluit van de samengevoegde interpellaties van

— de heer A. Denys tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de aankoop van meubelen ten behoeve van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

— de heer J. Van der Sande tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de levering en de plaatsing van kantoormeubilair in het Markies- en het Boudewijncomplex te Brussel

Hoofdelijke stemming, blz. 947

Spreekers : de heren L. Hancké, A. Denys, J. Van der Sande

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer W. Van Durme tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de ontwikkelingen in het dossier Sparrenhove te Eke-Nazareth, inzonderheid wat het MPI betreft

Hoofdelijke stemming, blz. 949

Spreekers : de heren W. Van Durme en W. Seeuws

Moties tot besluit van de interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de aanhoudende onrust in de opvoedingsinstellingen

Hoofdelijke stemmen, blz. 950

Spreekers : de heer W. Peeters, mevrouw M. Vogels, de heer A. Denys

Regeling van de werkzaamheden, blz. 954

Nr. 34   **Donderdag 18 mei 1989**

Berichten van verhindering, blz. 955

Arrest van het Arbitragehof

Indiening, blz. 956

Begrotingsstukken

Indiening en verwijzing, blz. 955

Beraadslagingen van de Vlaamse Executieve, blz. 956

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 956

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)

Indiening, blz. 956

Verslag

Indiening, blz. 956

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 955

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 956

Actuele vragen (R.v.O. art. 71)

Actuele vraag van de heer D. Vervae tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over infrastructurele ingrepen om het verkeer zo veilig mogelijk te laten verlopen en zulks naar aanleiding van het groot aantal jonge verkeersslachtoffers, blz. 956

Actuele vraag van de heer M. Didden tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de verklaringen van de Minister omtrent de oprichting van een Vlaams Huis in Catalonië en de steun van de Vlaamse Gemeenschap bij de Europese Gemeenschap met betrekking tot de problemen in Catalonië, blz. 957

Actuele vraag van de heer E. Van Rompuy tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het verbod vanwege de BRT om religieuze programma's door derden op radio en TV uit te zenden tijdens de periode voorafgaand aan de Europese verkiezingen, blz. 958

Actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het optreden van CVP-politici in katholieke scholen, blz. 959

Vragen (R.v.O. art. 70)

Vraag van de heer G. Cardoen tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de ministeriële richtnota betreffende de gewestplannen, blz. 960

Vraag van de heer W. Van Durme tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de erkenning van de bezigheidshomes van de ontbonden VZW's van Sparrenhove

Vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de overname van de vroegere bezigheidshomes Sparrenhove te Gavere, Mariakerke, Sint-Martens-Latem en Melle, blz. 961

Vraag van de heer A. Denys tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de doorlichting van de instelling Kind en Gezin, blz. 961

Voorstel van decreet van de heer J. De Roo C.S. houdende oprichting van een

Vlaams Sportfonds
— 57 (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 8

Algemene bespreking, blz. 962

Spreekers : de heren F. Bosmans, verslaggever, A. Schellens, J. Caudron, J. De Roo, Minister P. Dewael

Artikelsgewijze bespreking, blz. 968

Hoofdelijke stemming, blz. 970

Samenstelling van Commissies

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 971

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer J. Pede tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het vernietigen van een Voerens Collegebesluit

Hoofdelijke stemming, blz. 971

Spreeker : de heer J. Pede

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer G. Annemans tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de houding van de Vlaamse Executieve in verband met de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement

Hoofdelijke stemming, blz. 972

Spreeker : de heer G. Annemans

Motie tot besluit van de interpellatie van mevrouw F. Brepoels tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de plannen van Center Parcs te Maasmechelen en de bescherming van de open ruimte

Hoofdelijke stemming, blz. 973

Spreeker : de heer D. Vervae

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer W. De Vlieghe tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de moeilijke verkeerssituatie in Noordwest-Brabant, blz. 974

Spreekers : de heren W. De Vlieghe, D. Vervae, Minister J. Sauwens

Interpellatie van de heer J. Cuyvers tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over een mogelijke bijsturing van het beleid inzake golfterreinen in Vlaanderen

Vragen (R.v.O. art. 70, 6 c)

— Vraag van de heer D. Vervae tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de aanleg van golfterreinen

— Vraag van de heer D. Vervae tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de noodzakelijkheid

van een eenduidig open-ruimte-beleid, blz. 981

Sprekers : de heren J. Cuyvers, D. Vervaeke, J. Timmermans, Ministers L. Walt Niel, T. Kelchtermans

Indiening van moties, blz. 988

Interpellatie van de heer J. Verheyden tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de ingebruikneming van de afvalwatercollector langsheen het Albertkanaal, blz. 988

Sprekers : de heren J. Verheyden, J. Geysels, Minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 992

Nr. 35 Dinsdag 30 mei 1989

Berichten van verhindering, blz. 993

Begrotingsstukken

Indiening en verwijzing, blz. 993

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 993

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 993

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 994

Jaarverslag

Indiening, blz. 994

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)

Indiening, blz. 994

Vragen (R.v.O. art. 70)

Vraag van de heer L. Dhoore tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de laattijdige uitbetaling van de huisvestingspremies, blz. 994

Vraag van de heer J. Van Eetvelt tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de modernisering van de sluis te Hingene in opdracht van de NV Zeekanaal en Haveninrichtingen van Brussel, blz. 996

Vraag van de heer R. Van Hooland tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het drinkwaterbeleid in Vlaanderen, blz. 996

Vraag van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de bedreiging van het grondwater en de drinkwaterwinning door lekkende mazouttanks
Intrekking, blz. 998

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer E. Flamant tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer,

over een alternatieve verbinding met de E 17 Gent-Antwerpen in plaats van de Wase grote ring, blz. 998

Sprekers : de heren E. Flamant, T. Van Parys, H. Van Dienderen, E. Beysen en Minister J. Sauwens

Indiening van een motie, blz. 1004

Interpellatie van de heer G. Janzegers tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de aanleg van nieuwe stortplaatsen voor verkleind huishoudelijk afval door de Intercommunale Interleuven in het arrondissement Leuven, blz. 1005

Sprekers : de heren G. Janzegers, D. Vervaeke en Minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer A. Kempinaire tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de onduidelijke reglementering inzake dopingcontrole, blz. 1011

Sprekers : de heren A. Kempinaire, J. Caudron, Minister H. Weckx

Indiening van moties, blz. 1016

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over noodzakelijke hervormingen in de opleiding tot verpleegkundige, blz. 1017

Sprekers : mevrouw M. Vogels, de heer L. Hancké en Minister D. Coens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1022

Nr. 36 Woensdag 31 mei 1989

Berichten van verhindering, blz. 1023

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1023

Voorstel van resolutie

Indiening, blz. 1023

Motie van Orde

Voorstel tot aanvulling van de agenda, blz. 1023

Sprekers : Minister L. Van den Bossche, de heer A. Denys

Actuele vragen (R.v.O. art. 71)

Actuele vraag van de heer M. Olivier tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over dramatische gevolgen van niet-gesynchroniseerde lichten op de R8 te Kortrijk, blz. 1024

Actuele vraag van de heer A. De Beul tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het negeren door sommige diensten van Openbare Werken van het bermbe-

sluit van de Vlaamse Executieve van 27 juni 1984, blz. 1024

Actuele vraag van de heer R. Daems tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het sluiten van de Waalse grenzen voor het Vlaams huisvuil

Actuele vraag van de heer L. Peeters tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de problematiek van de verwerking van het huishoudelijk afval in Vlaams-Brabant ten gevolge van het verbod tot het storten in het Waalse Gewest, blz. 1025

Actuele vraag van de heer G. Cardoen tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de aanpassing van de dotatie van het Gemeentefonds voor 1987 en 1988, blz. 1027

Actuele vraag van de heer J. Caudron tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de publieke weigering van een burgemeester om de wet inzake dopingcontrole na te leven, blz. 1029

Actuele vraag van de heer E. Beysen tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de organisatie van de verkiezingen voor het Europees Parlement te Voeren, blz. 1030

Ontwerp van decreet houdende vaststelling, voor het Vlaamse Gewest, van regelen betreffende de organisatie van de uitoefening van het administratief toezicht op de gemeenten

— 194 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1031

Sprekers : de heer C. Lisabeth, verslaggever, Minister L. Van den Bossche

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1033

Voorstel van resolutie van de heren R. Daems en L. Peeters c.s. betreffende de 8.000 Roemeense dorpen die met afbraak zijn bedreigd
— 216 (1988-1989) — Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 1038

Sprekers : de heren R. Daems, L. Peeters, J. Geysels

Interpellatie (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer E. Gryp tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de mogelijk vervroegde sluiting van de Kempense Steenkoolmijnen, blz. 1040

Sprekers : de heren E. Gryp, P. Berben, E. Vandebosch, J. Verheyden, H. Candries, Minister T. Kelchtermans, J. Geysels, A. Denys, Minister N. De Batselier

Indiening van moties, blz. 1062

Mededeling van de Voorzitter

Commissie van Onderzoek over het Gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, blz. 1062

Ontwerp van decreet houdende vaststelling, voor het Vlaamse Gewest, van regelen betreffende de organisatie alsook de uitoefening van het administratief toezicht op de gemeenten

— 194 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming (zonder gevolg), blz. 1062

Hoofdelijke stemming (Herhaling, zonder gevolg), blz. 1064

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1065

Nr. 37

Dinsdag 1 juni 1989

Berichten van verhindering, blz. 1067

Ontwerp van decreet houdende vaststelling, voor het Vlaamse Gewest, van regelen betreffende de organisatie alsook de uitoefening van het administratief toezicht op de gemeenten

— 194 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming (Herhaling), blz. 1067

Voorstel van resolutie van de heren R. Daems en L. Peeters c.s. betreffende de 8.000 Roemeense dorpen die met afbraak zijn bedreigd

— 216 (1988-1989) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1068

Sprekers : de heren R. Daems, J. Geysels, A. Deneir

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer J. Cuyvers tot de heer L. Walt-

niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over een mogelijke bijsturing van het beleid inzake golfterreinen in Vlaanderen

Hoofdelijke stemming, blz. 1069

Spreker : de heer E. Beysen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1070

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

H. Adriaensens, A. Steverlynck ; gezondheidsredenen.

A. De Beul ; buitenslands.

R. Blanpain, N. Maes ; ambtsverplichtingen.

BEGROTINGSSTUKKEN

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende begrotingsstukken werden ingediend :

- Bijlage V (Begroting Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening) bij het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 — 8-A (1988-1989) — Nr. 1 - Bijlage V.

- Bijlage VI (Begroting Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering) bij het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 — 8-A (1988-1989) — Nr. 1 - Bijlage VI.

- Bijlage VII (Begroting Vlaamse Landmaatschappij) bij het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 — 8-A (1988-1989) — Nr. 1 - Bijlage VII.

- Bijlage VIII (Ontwerp-begroting Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) bij het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 — 8-A (1988-1989) — Nr. 1 - Bijlage VIII.

Bijlage IX (Begroting Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie) bij het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 — 8-A (1988-1989) — Nr. 1 - Bijlage IX.

- Bijlage X (Begroting Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme) bij het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1989 — 8-A (1988-1989) — Nr. 1 - Bijlage X.

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende ontwerp van decreet werd ingediend :

- Ontwerp van decreet tot organisatie van het toezicht op de Vlaamse Gemeenschapscommissie — 209 (1988-1989) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heer R. Vandekerckhove c.s. houdende oprichting van een bijzondere leerstoel „Algemeen-Nederlandse Cultuur” — 211 (1988-1989) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs en Vorming.
- Voorstel van decreet van de heer

Voorzitter

M. Schoeters houdende uitvoering in de haven van Antwerpen van een programma van dringende investeringen van algemeen belang

— 212 (1988-1989) — Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Openbare Werken en Vervoer.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende voorstel van resolutie werd ingediend :

- Voorstel van resolutie van mevrouw N. Maes c.s. betreffende de noodzaak aan coördinatie voor de departementen die verantwoordelijk zijn voor scholing, opleiding en vorming
- 210 (1988-1989) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs en Vorming.

JAARVERSLAG

Indiening

De Voorzitter : Het volgende jaarverslag werd ingediend :

- Jaarverslag 1988 betreffende de regionale ruimtelijke ordening, ingediend door de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting
- 208 (1988-1989) — Nr. 1.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN

(R.v.O. art. 69)

Indiening

De Voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door :

- de heren M. Bartholomeeussen, G. Beerden, E. Beysen, R. Blainpain, G. Cardoen, A. De Beul, H. De Croo, M. Desutter, R. Deswaene, L. Dierickx, J. Geysels, E. Gryp, L. Hancké, J. Loones, mevrouw N. Maes, mevrouw M. Panneels-Van Baelen, de heren L. Peeters, A. Schellens, W. Seeuws, H. Suykerbuyk, J. Timmermans, F. Vandenbroucke, J. Van Eetvelt, L. Vanhorenbeek, D. Vervaet, mevrouw M. Vogels.

VRAGEN (R.v.O. art. 70)

Vraag van de heer L. Dhoore tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de laattijdige uitbetaling van de huisvestingspremies

De Voorzitter : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Dhooi-e tot de heer Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de laattijdige uitbetaling van de huisvestingspremies.

De heer Dhoore heeft het woord.

De heer L. Dhoore (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, heren collega's, normaal gezien verloopt er tussen de indiening van het laatste document, op basis waarvan de uitbetaling van een huisvestingspremie moet gebeuren, en de uitbetaling zelf een termijn van ongeveer drie maanden.

Nu blijkt hiervoor in een aantal gevallen reeds een veel langere termijn vereist te zijn, namelijk vijf à zes maanden.

Hoe komt het dat men met een dergelijke laattijdige uitbetaling van de huisvestingspremies wordt geconfronteerd ?

Hoe gaat de Gemeenschapsminister dat verhelpen ?

Van de gelegenheid maak ik gebruik om te vragen of er in normale om-

standigheden wel degelijk drie maanden moeten verlopen tussen de indiening van de documenten en de uitbetaling van de premie ?

De Voorzitter : Minister Walt Niel heeft het woord.

Minister L. Walt Niel (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de huisvestingspremie werd ingesteld bij het Besluit van de Vlaamse Executieve van 27 mei 1987 en vervolgens bij de Besluiten van de Vlaamse Executieve van 7 december 1987 en 7 september 1988 gewijzigd.

In het eerstgenoemde Besluit, dat op 3 juli 1987 in werking trad, werden drie verschillende premies verenigd, waarvoor voorheen drie afzonderlijke reglementeringen bestonden.

Het Besluit tot instelling van de huisvestingspremie maakt immers een onderscheid tussen drie deelpremies, met name :

- de huisvestingspremie voor het kopen van een woning in de openbare sector ;

- de huisvestingspremie voor het bouwen van een woning of het kopen van een nieuwe woning in de privé-sector ;

- de huisvestingspremie voor het sarnen van een ongezone woning van minstens twintig jaar oud of van een door overbevolking ongezone woning.

Vooraf kan gesteld worden dat de administratieve uitbetalingsprocedure voor elke premie op analoge wijze geschiedt, waarbij de volgende belangrijke stadia steeds doorlopen zijn :

1. de controle in de cel of in het provinciaal secretariaat op de nakoming van de reglementaire voorschriften bij de inzending van de laatste documenten ;

2. de opmaak van het Ministerieel Besluit ;

3. de controle op boekhoudkundig vlak ;

4. de ondertekening door de Minister ;

Waltiel

5. de visering door het Rekenhof ;

6. de effectieve vereffening hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van de erkende kredietinstellingen.

Gezien de voorwaarden tot indiening van de aanvragen en tot toekenning en uitbetaling van de drie deelpremies echter van elkaar verschillen, werd de hierna volgende bespreking nopens de uitbetaling dan ook per deelpremie opgesplitst.

A. De huisvestingspremie voor de koop van een sociale woning in de openbare sector.

De uitbetalingsprocedure kan pas gestart worden na voorlegging door de verkopende instelling van de documenten U1 en U2, waaruit moet blijken dat de sociale woning bij authentieke akte verkocht is en de premie door de verkopende partij voorgeschoten werd.

— controle van die documenten door de cel of van het provinciaal secretariaat + definitieve berekening :

± 3 weken

— opmaak Ministerieel Besluit :

± 1 week

— boekhoudkundige vastlegging :

± 1 week

— ondertekening door Minister :

± 2 weken

— visering door Rekenhof :

± 4 weken

— effectieve vereffening aan de verkopende instelling :

± enkele dagen later

Gemiddelde periode van :

± 11 weken

B. De huisvestingspremie voor de bouw van een woning of de koop van een nieuwe woning in de privé-sector.

De uitbetalingsprocedure kan worden gestart na voorlegging van het formulier D, waaruit op basis van de inlichtingen van de burgemeester van de gemeente, waar de premiewoning gelegen is, moet blijken dat het buitenmetselwerk voltooid is, voor zover geen andere documenten, zoals sloopattest, huwelijksakte, . . . enzovoort, bij te voegen zijn.

Voor de premieaanvragen, ingediend vanaf 1 januari 1989, dienen bijkomende stukken verstrekt te worden, namelijk

a. bij **zelfbouw** : een verklaring op eer van de belanghebbende waarin hij bevestigt dat hij de woning zelf opgericht heeft. De juistheid van deze verklaring is door de bovengenoemde burgemeester te staven ;

b. bij oprichting door derden : een attest van de beroepsvereniging van de aannemer, waarin bevestigd wordt dat deze laatste op de datum van het sluiten van de aannemingsovereenkomst geregistreerd was.

In de praktijk wordt vastgesteld dat deze laatste stukken dikwijls ontbreken of dat de voorgelegde documenten onvolledige informatie bevatten. Dit heeft uiteraard een vertraging van de uitbetaling tot gevolg.

— controle van die documenten door de cel of het provinciaal secretariaat = definitieve berekening :

± 1 maand

— opmaak Ministerieel Besluit :

± 3 weken

— boekhoudkundige vastlegging :

± 2 weken

— ondertekening door Minister :

± 2 weken

— visering door Rekenhof :

± 4 weken

— effectieve vereffening :

enkele dagen later

Gemiddelde periode van :

± 4 maanden

C. Huisvestingspremie voor het saneren van een ongezonde woning van ten minste 20 jaar oud of van een door overbevolking ongezonde woning. De uitbetalingsprocedure kan aangevat worden na inzending van :

— het formulier T : dit is de bevestiging door de premieaanvrager dat de saneringswerken voltooid zijn ;

— de facturen betreffende de aangekochte materialen en de door derden uitgevoerde werken ;

— de factuurlijst(

Het nazicht van facturen behelst niet alleen een vormelijke maar ook een inhoudelijke controle. Er moet immers eensdeels nagegaan worden of

het om facturen gaat en anderdeels mogen enkel de facturen betreffende echte saneringswerken in aanmerking genomen worden. Een opsplitsing van de factuurbedragen is hierbij vaak vereist. Op de factuurlijsten dient tenslotte onderzocht te worden of de registratienummers van de aannemers wel degelijk vermeld staan.

Voor de aanvragen vanaf 1 januari 1989 is, in vervanging van de laatste controle van de registratienummers op de factuurlijsten, een attest bij te voegen van de beroepsvereniging van elke aannemer, waaruit blijkt dat deze op datum van de aannemingsovereenkomst geregistreerd was.

— controle van die documenten door de cel of het provinciaal secretariaat + definitieve berekening :

± 3,5 maanden

— opmaak Ministerieel Besluit :

± 3 weken

— boekhoudkundige vastlegging :

± 2 weken

— ondertekening door Minister :

± 2 weken

— visering door Rekenhof :

± 1 maand

— effectieve vereffening :

enkele dagen later

Gemiddelde periode van :

± 6,5 maanden

In het verleden werden reeds stappen ondernomen met het oog op een inkorting van de duur van de uitbetalingsprocedure.

Zo worden de dossiers **dadelijk** na de opmaak van het ontwerp Ministerieel Besluit door de administratie aan het Rekenhof doorgezonden, zodat de controle daar eerder kan aangevat worden en de visering korte tijd na de ondertekening door de Minister volgt. Deze werkwijze resulteerde in een substantiële tijdsinstroom van ongeveer 1 maand. Deze tijdsinstroom wordt echter vooral bij de aanvang van elk nieuw jaar teniet gedaan door het uitblijven van de goedkeuring van de begroting. De uitbetalingen op grond van de voorlopige kredieten dienen wegens de snelle uitputting van de beschikbare bedragen noodgedwongen en buiten de wil van de administratie stopgezet te worden.

Waltiel

Om de uitbetalingsprocedure te versnellen, worden nog andere maatregelen overwogen, onder meer :

— de eventuele afschaffing van de verplichting tot de voorlegging van de facturen. Hierbij zou dan kunnen aansluiten het beperken van de subsidiëring van de onderscheiden categorieën van werken tot vooraf bepaalde maximumbedragen ;

— er wordt ook gedacht aan het beperken van de verplichting tot registratie van de aannemers. Meer bepaald zou deze verplichting bij voorbeeld alleen geëist worden van de hoofdaannemer ;

— met het Rekenhof zal onderzocht worden of er nog andere mogelijkheden bestaan om de viseringsprocedure in te korten ;

— ik zal ook nagaan in welke mate de uitbetaling van de huisvestingspremie voor het saneren van een woning zou kunnen gebeuren nadat de voornaamste saneringswerken zijn uitgevoerd.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag van de heer J. Van Eetvelt tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de modernisering van de sluis te Hingene in opdracht van de NV Zeekanaal en Haveninrichtingen van Brussel

De Voorzitter : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Van Eetvelt tot de heer Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de modernisering van de sluis te Hingene in opdracht van de NV Zeekanaal en Haveninrichtingen van Brussel.

De heer Van Eetvelt heeft het woord.

De heer J. Van Eetvelt (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, het modernise-

ringsprogramma van het Zeekanaal betreft, naast aanpassingswerken aan het bestaande kanaal, ook het graven van een nieuwe toegangsweg tot de Schelde met de nieuwe sluis.

Deze geplande werken houden rekening met de verhoogde capaciteit van de waterweg aan de moderne transporteisen, maar ook met het bestendig gevaar van de verouderde en zelfs bouwvallige sluis van Wintam.

De werken aan de sluis zijn reeds gestart in 1980 en hebben niet alleen reeds jaren een zwaar negatief impact op het landschappelijk waardevol gebied waarin zij gelegen zijn, maar brengen ook heel wat hinder mee voor de naburige bewoners.

Ook de gevestigde bedrijven langs beide kanaaloevers, stellen zich heel wat vragen over de veiligheid van de verouderde sluis.

Concreet wens ik dan ook de geachte heer Minister te vragen welk tijdschema hij voorziet voor de afwerking van de sluis en omgevingswerken te Hingene.

De Voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik kan aan de heer Van Eetvelt een kort antwoord geven op zijn vraag. Het probleem is ons wel bekend, meer bepaald de Sluis van Hingene en de economische aspecten daaraan verbonden voor de Antwerpse haven enerzijds en het Brusselse Zeekanaal anderzijds. U wijst ook terecht op de problemen op landschappelijk gebied voor uw streek en gemeente.

Voor de totale afwerking en het operationeel maken van voornoemd kunstwerk is nog een bedrag gemoeid van ca. 2,5 miljard frank, als volgt verdeeld :

- Toegangsgeul naar de Schelde : 0,9 miljard fr.
- Oeververdedigingswerken : 0,7 miljard fr.
- Baggerwerken : 0,3 miljard fr.
- Afwerking van de sluis : 0,6 miljard fr.

De timing van de afwerking zal afhangen van de budgetten welke door de Executieve vanaf 1990, zullen worden ter beschikking gesteld.

De besprekingen zullen in de loop van de volgende maanden plaatsvinden. Zoals u weet zal de Executieve prioriteit geven aan het inschakelen van waterwegen in goederentransport. De vraag is wanneer en onder welke vorm. Een concreet antwoord op deze vragen zal ik u pas binnen enkele maanden kunnen geven. .

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag van de heer R. Van Hooland tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het drinkwaterbeleid in Vlaanderen

De Voorzitter : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Van Hooland tot Minister Kelchtermans over het drinkwaterbeleid in Vlaanderen.

De heer Van Hooland heeft het woord.

De heer R. Van Hooland (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de openbare drinkwatervoorziening is een gemeentelijke bevoegdheid. Periodiek zijn er moeilijkheden met de drinkwatervoorziening, maar vooral de kwaliteit baart zorgen.

Een investeringsprogramma in de drinkwatersector van ca. 20 miljard F. wordt nodig geacht om de stijgende behoeften aan drinkwater te kunnen opvangen.

Mag ik de heer Gemeenschapsminister de volgende vragen stellen.

1. In verband met de behoeften stellen we vast dat drinkwater voor alles gebruikt wordt doch minder en minder als drinkwater. Is het niet aangewezen het probleem te herdefiniëren. Daaruit zou kunnen blijken dat het drinkwaterverbruik kan gestabili-

Van Hooland

seerd of verminderd worden en niet noodzakelijk hoeft toe te nemen met alle gevolgen vandien voor het milieu en de financiering.

2. Is het verantwoord de prognoses inzake behoeften voor 1990-1996 te steunen op de gegevens van de vier grote drinkwatermaatschappijen wier belangen niet noodzakelijk dezelfde zijn als die van de bevoegde overheden ?

3. Is het niet aangewezen bij de bouwvergunningen de verplichting op te leggen regenwaterputten te plaatsen voor ander dan consumptieverbruik ?

4. Het indicatief meerjarenplan lijkt mij niet toereikend gefundeerd om „in de loop van de jaren negentig — eventueel versneld — de doelstellingen van het indicatief meerjarenplan volledig te realiseren”. Is het niet meer aangewezen het probleem ten gronde volledig te herzien in plaats van in 1989 te zoeken naar een mogelijke andere aanpak, speciaal voor de financiering die als studie-opdracht „zal uitgevoerd worden door een daartoe op te richten studie-syndicaat ?”

5. Waarom heeft men bij de formulering van het drinkwaterbeleid voor de komende tien jaar niet verwezen naar de evaluatie en de resultaten van het in de jongste jaren gevoerde beleid ?

6. Welke concrete maatregelen denkt de Gemeenschapsminister op korte termijn alsnog te kunnen nemen om het drinkwaterbeleid in Vlaanderen te optimaliseren ?

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, eerst wens ik het geachte lid erop te wijzen dat ikzelf, geconfronteerd met het toenemend drinkwaterverbruik, reeds eerder in mijn beleidsopties uiteengezet in mijn MINA-PLAN 2000, duidelijk de noodzaak van een rationeel drinkwatergebruik heb beklemtoond. Het stimuleren van de installatie en het gebruik van regenwater-

putten, zoals aangehaald door het geachte lid, kan hiertoe zeker bijdragen. Een bij komende mogelijkheid lijkt mij de bevordering van het gebruik van ruw ongezuiverd drinkwater. Daar dit supplementaire voedings- en distributieleidingen vergt, ligt het voor de hand dat dit soort van oplossingen in eerste instantie slechts kan gelden voor grote waterverbruikers, zoals bij voorbeeld bepaalde industrieën.

Tenslotte is ook de tariefregeling onbetwistbaar een belangrijke factor. Tariefregelingen waarbij het water minder kost naarmate men meer verbruikt, zoals die vandaag nog op vele plaatsen bestaan, zijn uiteraard allerm minst bevorderlijk voor een rationeel drinkwatergebruik.

Ondanks de maatregelen ter bevordering van een meer rationeel drinkwatergebruik, wordt in de prognose uiteengezet in mijn MINA-PLAN 2000 uitgegaan van een jaarlijkse toename van het drinkwatergebruik van 1,3 procent tot 1991 en van 0,9 procent in de periode van 1992 tot 1996. Tegenover deze prognose staat het feit dat in de voorbije periode van 1982-1986 het drinkwaterverbruik gemiddeld met 2,6 procent in het Vlaamse Gewest is gestegen. Een prognose blijft uiteraard een prognose en is altijd voor discussie vatbaar. Ik meen evenwel dat de vooropgezette stijgingspercentages eerder nipt zijn in het licht van de reële stijgingspercentages vastgesteld in de vorige jaren. Zij kunnen alleszins niet als overdreven worden bestempeld.

Bij de benadering van het indicatief meerjarenprogramma verliest het geachte lid enkele fundamentele aspecten uit het oog.

1. De vereiste drinkwaterinfrastructuur wordt immers niet beïnvloed door de normale drinkwaterbehoeften alleen. Gelet op het vitaal belang van het drinkwater dient de levering van drinkwater immers te allen tijde gewaarborgd, ook bij voorbeeld bij aanhoudende droogweeperiodes en ook in geval van defect van een of andere installatie.

Dit betekent dat een belangrijke reservecapaciteit nodig is. Tot dusver

werd aangenomen dat een reserve van twintig tot dertig procent volstond. Ter evaluatie van deze cijfers weze vermeld dat gedurende de jongste droogweeperiode additionele verbruiken tot veertig procent werden vastgesteld.

2. Verder is het Vlaamse Gewest voor de drinkwaterproductie nog in vrij belangrijke mate afhankelijk van het Waalse Gewest : circa 22 procent van het drinkwater is afkomstig uit het Waalse Gewest.

Ook daar moeten wij naar bedrijfszekerheid streven en dus naar contractuele afspraken die niet kunnen worden betwist.

3. Tenslotte blijft één van de grote problemen het geproduceerde drinkwater te transporteren naar de plaatsen waar de afname gebeurt.

Dit is een zeer belangrijk probleem. Er is voldoende water, zeker in de ondergrond, maar dat is geen drinkwater. Het drinkwater moet vanuit bepaalde plaatsen gecontroleerd en getransporteerd worden via de distributiesystemen.

In mijn indicatief meerjarenprogramma wordt dan ook niet alleen aandacht besteed aan bijkomende drinkwaterproductiemogelijkheden maar gaat bovendien ook een zeer bijzondere aandacht naar het tot stand brengen van verbindingsleidingen tussen de drinkwaternetten van de verschillende drinkwatermaatschappijen. Deze bijkomende infrastructuur zal derhalve niet alleen de productiecapaciteit maar ook de transportmogelijkheden van het beschikbare drinkwater inclusief van het ene naar het andere net verhogen. Deze samenwerking tussen de onderscheidene drinkwatermaatschappijen is onbetwistbaar kostenbesparend.

Daarom alleen al moet deze samenwerking worden gestimuleerd. De drinkwaterdistributie wordt in het Vlaamse Gewest verzekerd door verscheidene drinkwatermaatschappijen en gemeentelijke regieën. Gelet op de vooropgezette doelstellingen en inzonderheid op de gewenste samenwerking tussen de drinkwatermaatschappijen onderling, lijkt het mij on-

Kelchtermans

misbaar dat gezocht wordt naar de beste structurele oplossing voor de drinkwatervoorziening in het Vlaamse Gewest en inzonderheid naar de mogelijkheden tot financiering van het vooropgezette investeringsprogramma voor de komende jaren. Dit wordt op twintig miljard geraamd.

Om deze reden beoog ik eerstdaags inderdaad over te gaan tot de oprichting van een studiesyndicaat ad hoc, dat deze problemen moet onderzoeken en mij concrete voorstellen moet voorleggen. Ik hoop nog tijdens de maand juni de overeenkomst tot de oprichting van een studiesyndicaat te ondertekenen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de bedreiging van het grondwater en de drinkwaterwinning door lekkende mazouttanks

Intrekking

De Voorzitter : Aangezien de heer Timmermans niet aanwezig is, wordt de vraag die hij richtte tot Gemeenschapsminister Kelchtermans volgens art. 70,8 als ingetrokken beschouwd.

INTERPELLATIES (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer E. Flamant tot de heer J. Sauweus, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over een alternatieve verbinding met de E 17 Gent-Antwerpen in plaats van de Wase grote ring

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Flamant tot

de heer Sauweus, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over een alternatieve verbinding met de E 17 Gent-Antwerpen in plaats van de Wase grote ring.

De heer Flamant heeft het woord.

De heer E. Flamant (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, het is u ongetwijfeld bekend dat de onlangs door de Minister van Openbare Werken en Verkeer in het vooruitzicht gestelde optie voor de ontsluiting van de Liefkenshoektunnel te Gent op enige verbazing werd onthaald en ik druk mij nog uitermate voorzichtig uit.

Mijnheer de Minister, in een eerste reactie heeft het College van Burgemeester en Schepenen er zich terecht over verwonderd dat u een plan lanceerde om af te zien van de Wase grote ring en het verkeer bestemd voor de Antwerpse Liefkenshoektunnel via de Gentse Kennedylaan om te leggen langs de autoweg A 11 Antwerpen-Zelzate.

Het is enigszins verwonderlijk dat het Gentse stadsbestuur niet werd geraadpleegd wanneer een optie in het vooruitzicht wordt gesteld die verstrekkende gevolgen heeft voor de Gentse regio in het algemeen en voor de Gentse kanaalzone in het bijzonder. De gevolgen zijn van economische, ecologische en verkeerstechnische aard. U begrijpt dat ik derhalve de vraag van het Gentse stadsbestuur volkomen onderschrijf om voorafgaandelijk te worden gehoord. De dag na de verklaringen van het Gentse stadsbestuur hebt u gesteld dat het uitblijven van een onderhoud te wijten was aan het laattijdig aantreden van het nieuw stadsbestuur.

Volgens mij heeft u echter dit argument ingeroepen op het ogenblik dat u kennis heeft gekregen van de reactie, met andere woorden, op het ogenblik dat u zich hebt gerealiseerd dat u voortvarende verklaringen hebt afgelegd.

Graag krijg ik van u een concreet antwoord op de volgende vragen : heeft het door u voorgestelde alternatief een definitief karakter of gaat het om een voorstel ?

Maakt de door u voorgestelde optie het voorwerp uit van een beslissing van de Executieve ? Het dossier wordt immers sedert midden 1988 door de Executieve behandeld maar het werd bij mijn weten nog niet beslecht.

Indien de Executieve daaromtrent nog geen beslissing heeft genomen rijst de vraag wat u heeft bezielde een dergelijk plan de wereld in te sturen.

Ongeacht het antwoord op die concrete vragen blijf ik pleiten voor het inbouwen van een voorafgaandelijke consultatieronde die beantwoordt aan een dwingende noodzaak die zich niet zal beperken tot de in het vooruitzicht gestelde persconferentie te Sint-Martens-Latem over het programma van de openbare werken van Oost-Vlaanderen.

Mijnheer de Minister, om zich van haar contractuele verplichtingen ten overstaan van de promotoren van de Liefkenshoektunnel te kwijten moet de Vlaamse overheid de ontsluiting verzekeren tegen uiterlijk 1991. Reeds in 1986 werd door het Bestuur der Wegen in verband met de toegangswegen tot de Liefkenshoektunnel een grondige studie gemaakt. Daarin werd de optie die u vandaag weerhoudt om de verbinding te verwezenlijken met de E 17 Gent-Antwerpen via de expressweg Antwerpen-Zelzate - de A 11 - en de Kennedylaan in de Gentse kanaalzone eveneens doorgelicht. U weet dat die oplossing werd afgewezen omwille van de hoge kostprijs en de ernstige bezwaren die ermede gepaard gingen. Kortom, uit die studie kon worden geconcludeerd dat opteren voor die oplossing in feite getuigde van weinig realiteitszin. Blijkbaar is u vandaag een andere mening toegedaan aangezien de nadelen die aan dit alternatief verbonden waren zich volgens mij vandaag nog even scherp stellen, argumenten die in de toenmalige studie werden aangehaald en waaraan men niet zo maar ongemerkt kon voorbijgaan. Er is de kostprijs, waarna ik reeds heb gerefereerd. Het ombouwen van de Kennedylaan, het aanpassen van de expressweg A 11 tot autoweg, kan een kostprijs betekenen van om en bij de

Flamant

vier miljard frank tegenover 1,6 miljard voor de door u afgewezen optie van de verbinding tussen de Liefkenshoektunnel via de aan te leggen R 2 voor het vak A 11/E 17.

U opteert dus voor een oplossing die meer dan tweemaal zo duur uitvalt als de Wase grote ring, wat meteen een veel langere uitvoeringsperiode inhoudt met een veel langere duur van de hinderlijke gevolgen voor de bedrijven.

Naast de kostprijs heeft men ook gewezen op het probleem van de onteigeningen die er, hoe dan ook, zullen moeten komen wanneer wordt ingegaan op de door u aangehouden optie. Die plannen betekenen immers, omwille van de aan te leggen laterale wegen aan beide zijden van de Kennedylaan, de onteigening van circa 65 hectare industriegrond.

Voor bepaalde bedrijven, onder meer Honda, Sidmar, Volvo, die door deze onteigeningen zullen worden getroffen betekent dit een afremming van hun expansiemogelijkheden. Bovendien zullen er tal van bedrijfsgebouwen en privé-woningen die zich hoofdzakelijk concentreren ter hoogte van de huidige kruising, moeten worden gesloopt.

Een ander maar daarom niet minder belangrijk argument tegen uw alternatief is de toevloed van zwaar en gevaarlijk vervoer op de beide verkeersaders. Zulks komt geenszins de veiligheid ten goede. Voor de inwoners van de woonkern langs de snelweg brengt dit een onaanvaardbare geluidshinder met zich. U schijnt bovendien geen rekening te houden met het gevaar dat uw plan inhoudt dat het ADR-verkeer, het zeer gevaarlijke verkeer, komende van Aalst, Dendermonde, het Waasland en andere streken, zal worden gestimuleerd gebruik te maken van de Kennedytunnel, die hierop niet berekend is. U weet immers dat voor dit verkeer de uit te stippelen route grotendeels wordt gedetermineerd door de tijd en de afstand. Indien, en ik leg hierop de nadruk, Nederland de beslissing zou nemen de vaste oeververbinding op de Westerschelde ten oos-

ten van Terneuzen te bouwen, zal de Kennedytunnel eveneens het verkeer ervan afkomstig moeten opvangen en is het gevaar niet denkbeeldig dat de Gentse regio met een onoverzichtelijke en onoverkomelijke situatie zal worden geconfronteerd.

De argumenten die ik hier heb aangehaald zullen u wellicht doen inzien, mijnheer de Minister, dat in dergelijke omstandigheden uw alternatief in het Gentse tal van vragen doet rijzen. U houdt evenmin rekening met het uitgebreide Milieueffectrapport. Dit rapport bevat een grondige analyse van de milieugevolgen voor elk van de vier alternatieven voor de ontsluiting van de Liefkenshoektunnel. De vier alternatieven werden ten gronde onderzocht en getoetst. Het besluit van het Milieueffectrapport is dat de oplossing begrepen in het Gewestplan, als enig geldig alternatief kan worden gehandhaafd.

Dit alles doet er mij toe besluiten dat uw alternatief, om de redenen die ik heb uiteengezet, niet realiseerbaar is en dat derhalve de door u voorgestelde definitieve beslissing uit den boze is. (*Applaus*)

De Voorzitter : De heer Van Parys heeft het woord.

De heer T. Van Parys (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijn uiteenzetting naar aanleiding van de interpellatie van collega Flamant inzake de omvorming van de A 11 en de Kennedylaan tot autowegen, strekt ertoe van Minister Sauwens het engagement te bekomen dat voorafgaand duidelijk inzicht wordt verworven in de concrete gevolgen van een dergelijke ingreep. Dat kan slechts mits voorafgaand overleg met de betrokken gemeenten en de representatieve belanghebbenden.

Ik wil vooral enkele aspecten van de situatie overschouwen die ontstaan indien de Kennedylaan wordt omvormd tot autoweg. Hieruit zal duidelijk blijken dat voorafgaande studie en overleg onontbeerlijk zijn.

De aansluiting van de autoweg A 11 Antwerpen-Zelzate en de autoweg R 4, de Kennedylaan, heeft onvermijdelijk tot gevolg dat in Zelzate een

zeer belangrijk klaverblad dient te worden gerealiseerd.

Wanneer rekening wordt gehouden met de technische normen die worden gehanteerd voor de aanleg van een dergelijke infrastructuur dan zal deze aanleg voor de gemeente Zelzate tot op heden ongekende gevolgen hebben.

Het is de vraag waar de ruimte kan worden gecreëerd voor een dergelijk monument zonder een fundamentele aantasting van woonwijken en zonder de leefbaarheid van de gemeente Zelzate in het gedrang te brengen.

Dat overleg nodig is met Zelzate behoeft dus geen betoog.

Maar er is meer, en hiermede wil ik aansluiten bij enkele opmerkingen van de heer Flamant.

De Kennedylaan is de toegangsweg tot de belangrijkste industriële vestigingen in de Gentse Kanaalzone.

De omvorming van de Kennedylaan tot autosnelweg zal onvermijdelijk de onteigening van industriegronden en bestaande industriële vestigingen tot gevolg hebben. Dit is des te meer zo daar de aanleg van deze autosnelweg veronderstelt dat daarnaast bedieningswegen worden aangelegd. Aldus moet een strook van 25 meter langs alle bedrijven worden onteigend.

Concreet zal dit voor de bedrijven Honda en Sidmar bijzonder zware gevolgen hebben. Voor Honda zou dit betekenen dat een groot gedeelte van het parkeerterrein verdwijnt, terwijl Honda onlangs nog om een uitbreiding van het parkeerterrein verzocht. Voor Sidmar zou onder meer de inplanting van een pas aangekondigd nieuw researchcentrum in het gedrang komen. Het is voor de economische ontwikkeling en de tewerkstelling in de Gentse Kanaalzone rampzalig, indien de uitbouw van deze industriële vestigingen gedwarsboemd worden.

Reden te over dus om in casu met de betrokken bedrijven overleg te plegen. Dat hier zeer vlug duidelijkheid moet komen hoeft geen betoog. Bij onzekerheid omtrent expansiemoge-

Van Parys

lijkheden zullen deze bedrijven immers vlug geneigd zijn af te zien van geplande investeringen om andere oorden op te zoeken, wat voor de regio catastrofaal zou zijn.

De onteigeningen waarvan sprake is, zouden ook nadelig zijn voor de Stad Gent, die een lange-termijnpolitiek inzake ruimtelijke ordening heeft gevoerd, waarbij de terreinen in kwestie voor industriële doeleinden werden gereserveerd. Wanneer deze bestemming door onteigening wegvalt, wordt aan de Stad Gent een onherstelbare schade berokkend. We vernemen dat in een eerste, voorzichtige raming de onteigeningskosten en de te betalen vergoedingen aan de Vlaamse Gemeenschap 660 miljoen frank zouden kosten.

Ik wil algemeen concluderen dat de omvorming van de A 11 en de Kennedylaan tot autosnelweg zeer zware gevolgen zal hebben voor de industrie. De industriële ontplooiing van de Gentse Kanaalzone zal door deze omvorming zwaar gehypothekeerd worden.

Parallel hiermee moeten wij concluderen dat het alternatief in kwestie het meest nadelige van alle projecten is qua kostprijs en zware budgettaire implicaties heeft, daar het onvermijdelijk belangrijke onteigeningen van industriële vestigingen tot gevolg heeft. In die omstandigheden is de grootste omzichtigheid geboden en zou het beleidsmatig niet verantwoord zijn overhaaste beslissingen te nemen. Mijnheer de Minister, een duidelijk inzicht in de concrete impact van het aangekondigde alternatief zal u doen besluiten, dat dit project niet kan voor de Gentse Kanaalzone en evenmin voor het budget van de Vlaamse Gemeenschap.

De Voorzitter : De heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, de twee vorige sprekers hebben aangedrongen op meer consultaties vooraleer belangrijke en dure beslissingen worden genomen.

Bij die idee kunnen de Groenen zich uiteraard van harte aansluiten. Wij stellen vast, dat de Minister heeft geluisterd naar wat leeft in het Waasland, naar wat via petitie, betogingen en parlementaire vragen is naar voren gebracht over de problematiek van de aansluiting van de Liefkenshoektunnel op het Belgisch autowegennet. Overigens heeft ook de Provincieraad van Oost-Vlaanderen zich uitgesproken voor de prioritaire omvorming van de expressweg tot autoweg als alternatieve aansluiting.

Ik wil hierbij echter de vraag stellen waarom de Kennedylaan daarbij wordt betrokken. Heeft de bevolking aangedrongen op de omvorming van de Kennedylaan, een project dat, zoals vorige sprekers terecht hebben gezegd, zeer duur en ingrijpend is ? Is dit werkelijk noodzakelijk ?

Mijnheer de Minister, leidt u dat concreet af uit het contract met de Liefkenshoektunnel ? Naar mijn mening is een aansluiting op het Belgisch autowegennet voldoende en biedt de verbeterde expressweg reeds een aansluiting op de Liefkenshoektunnel, via het gedeelte van de autoweg dat door het maanlandschap van het industriegebied op de Linkeroever wordt aangelegd. Deze werken zijn op het ogenblik reeds aangevat. Waarom dan het zeer dure project waarbij de Kennedylaan wordt betrokken ? Op welke manier heeft u, mijnheer de Minister, daarover consultaties gehouden ?

Ik stel vast dat u een sterk auto-gericht beleid blijft voeren, ondanks mooie verklaringen in de pers, ondanks uw symbolische bezoeken aan steden waar het openbaar vervoer veel beter is georganiseerd dan bij ons, bij voorbeeld in Grenoble en in Bazel. Ik stel vast dat op de begroting voor dit jaar nauwelijks één miljard is uitgetrokken voor het openbaar vervoer. Dat staat in schril contrast met de 17 miljard die, zoals u hebt gezegd, nodig zijn voor de autowegen en die onder meer naar het project zullen gaan dat hier vandaag wordt besproken.

Terwijl u daaraan werkt wordt er nog enkel een metropijp gelegd onder de Schelde. Er wordt geen studie ge-

maakt over hoe het openbaar vervoer in het Waasland moet worden georganiseerd ter ontlasting van de Grote Ring rond Antwerpen en van de Kennedytunnel. De Groenen menen dat enkel een sneltram onder de Schelde naar Beveren en Sint-Niklaas een bijdrage kan leveren tot de oplossing van het fileprobleem op de Antwerpse Ring. Wanneer u het weinig beschikbare geld doorsluis naar de autowegen, mijnheer de Minister, dan realiseert u in Vlaanderen absoluut geen Bazel en ook geen Grenoble.

De Voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het cynisch toeval wil dat ik een gedeelte van deze belangrijke interpellatie heb moeten missen omdat ik opgehouden ben door een autofile. Het is een merkwaardig toeval, want ik heb uiteraard geen enkele afspraak gemaakt met de rijkswacht of de politiediensten om precies vandaag te worden opgehouden in het verkeer. Dit bewijst eens te meer hoe prangend op het ogenblik het probleem is van ons wegverkeer.

Over deze aangelegenheid kent u mijn standpunt ; ik hoef het dus niet te herhalen. Eerlijkheidshalve moet ik zeggen dat, toen ik tijdens het Pinksterweekend vernam dat de Minister vanuit Barcelona aankondigde dat de grote Waaslandring niet zou worden aangelegd en dat hij opteerde voor de aansluiting met de R 4, ik ben opgeschrokken omdat ik ten eerste niet goed beseftte dat hij zelfstandig dit besluit kon nemen gelet op het feit dat hij uiteraard afhankelijk is van een goedkeuring door de Minister van Ruimtelijke Ordening. Trouwens, indien ik goed ben geïnformeerd, en de pers helpt ons daarbij, is dit punt voor morgen op de agenda van de Executieve geplaatst. Zonder de goodwill van de Minister van Ruimtelijke Ordening, mag u, mijnheer de Minister, vele plannen koesteren, maar kunt u zelf niet veel beslissen. Ten tweede, verwonderde het mij om verscheidene redenen dat u opteerde voor de aansluiting met

Beysen

de R 4. Omdat — het werd hier zeker door de interpellant aangestipt — dit de allerduurste oplossing is en de meest milieunadelige. Dat blijkt uit het milieueffectenrapport dat ik hier bij mij heb en dat ik indertijd nog heb laten opstellen. Ten derde zijn er de problemen die rijzen in de Gentse industriezone. Daarbij komt nog het belangrijk facet dat indien de Nederlanders een oeververbinding zullen verwezenlijken — en dat zullen zij — over de Westerschelde, of het nu gebeurt door middel van een brug of een tunnel, dan hebben zij, mits uw plan zou doorgang vinden, een rechtstreekser toegang tot de chunnel, dan, de Antwerpse havenmilieus. Dit is een onbegrijpelijk facet uit de beslissing die u heeft genomen. Dit is een beslissing „met vele vraagtekens”, zoals ik het bij het begin van mijn betoog stelde. Ik ben er niet helemaal zeker van dat u, ook gelet op de stroom van protesten die u in het Gentse hebt uitgelokt, deze beslissing zal kunnen handhaven.

Het komt mij voor dat de richting, die nu door u wordt aangegeven, een louter politieke beslissing is ; een beslissing die in ingegeven door het gekende protest van uw Wase partijgenoten, onder de vurige aanvoering van mevrouw Nelly Maes — die hier vandaag niet in ons midden is ; ze is er blijkbaar gerust in dat het Waasland onaangeroerd zal blijven — en van de Volksunie-burgemeester van Kruikebeke, de heer Denert, die met toegelaten en minder toegelaten middelen poogde te bekomen wat u nu hebt beslist. Bovendien geeft u het Waasland nog twee geschenken — die zij mogen hebben — maar die uiteindelijk niet de eerste prioriteit vormen, namelijk de aanleg van het verkeersknooppunt van Beveren en Stekene.

Tijdens de vele besprekingen die ik inzake dit dossier heb gevoerd, heb ik aan de Burgemeester van Beveren gezegd dat men nu moet ophouden alleen maar te willen profiteren van de baten van de Antwerpse haven — zoals de gemeente Beveren dat thans op een zeer interessante en lucratieve wijze voor haar bevolking doet —

maar dat zij ook een gedeelte van de lasten, van de Antwerpse haven mede zou moeten dragen. Het is inderdaad, een al te gemakkelijke politiek alleen maar de vruchten te plukken en geen lasten te dragen.

Een niet onbelangrijk element is mijns inziens dat uit het milieu-effectrapport blijkt dat de rechtstreekse aansluiting tussen de Liefkenshoek-tunnel en de E 17 de meest voor de hand liggende oplossing is, dit om allerlei redenen en niet in het minst om ecologische redenen.

Ik lees u het besluit voor : „Als men echter de mens centraal stelt en rekening houdt met de effecten die te neutraliseren zijn, dan is het project R 2 het meest aangewezen : een veel grotere verkeersveiligheid, minder doden en gekwetsten, de woonkeren worden minder belast en men kan aan de wens van velen tegemoet komen, namelijk de leefbaarheid gevoelig verbeteren. Er is minder lucht-pollutie door het verkeer en ook minder geluidshinder, daar er geen sluis-verkeer is dat toch in woonstraten voor veel lawaai zorgt.” Dit is een citaat uit het milieu-effect-rapport dat, in mijn opdracht, door het Ministerie van Openbare Werken, Bestuur der Wegen, werd uitgevoerd.

Last but not least, wil ik nogmaals onderstrepen dat de oplossing die ik altijd heb verdedigd en die ik thans nog verdedig, bovendien de goedkoopste is.

De Voorzitter : De heer Minister van Openbare Werken heeft het woord.

Minister J. Sauwens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de parlementaire behandeling van een aantal dossiers is wel nuttig omdat men een aantal zaken op een rijtje kan zetten en ter zake de juiste informatie kan worden gegeven. Ik heb immers vastgesteld dat bepaalde persberichten soms een eigen leven gaan leiden, reacties uitlokken, gemeenteraden beroeren, enzovoort. Het is goed dat ik, dankzij de interpellatie van de heer Flamant, de gelegenheid krijg een aantal van mijn beslissingen, zoals zij zijn genomen, mee te delen.

De criteria waarop de optie die ik verdedig, gebaseerd is, zijn de volgende.

Ten eerste, door de aanleg van het vak voor de R 2 tussen het rondpunt Havenweg (A 12) en de aansluiting A 11/R 2 is voldaan aan de bepalingen van het bestek van het concessiecontract voor de bouw van de Liefkenshoektunnel.

Een eerste gegeven dat beroering heeft veroorzaakt — collega Beysen heeft er regelmatig op gewezen — was het feit dat wij tot zware schadevergoedingen zouden worden verplicht indien wij de aansluiting met de E 17 niet zouden realiseren. Dit is niet zo. Het juridisch advies van de diensten van Openbare Werken bevestigt mij dat de op 1 april begonnen werken die de verbinding van de A 12 met de A 11 realiseren, voldoende beantwoorden aan de contractuele verplichtingen van de vroeger Belgische, nu Vlaamse overheid ten opzichte van de promotoren van de Liefkenshoektunnel. Deze belangrijke vaststelling geeft ons een beetje ruimte en tijd om, met voldoende inzicht en op basis van de juiste elementen van het dossier, de latere definitieve ingrijpende beslissingen te nemen.

Een tweede criterium : volgens het Regeerakkoord moet voorrang worden gegeven aan de modernisering van de bestaande wegen. Daarom wordt geopteerd voor het versneld ombouwen van de N 49 (A 11) tot autosnelweg zoals bepaald in het koninklijk besluit van 19 oktober 1984, mede om de veiligheid van deze weg te verhogen. Deze weg krijgt steeds een grotere verkeersdrukte. Het is de verbindingsweg tussen Antwerpen en Zelzate en het Gents industriegebied. Het vormt tevens de verbinding tussen onze grote metropool, en de agglomeratie Antwerpen met de Kustgebieden.

De heer E. Beysen : Alleen naar Knokke toe !

Minister J. Sauwens : Dat is inderdaad zo.

Dit is echter een vraag los van het verhaal van de Grote Ring. Reeds

Sauwens

jaren wordt aangedrongen op het verkeersveiligmaken van de expressweg, de A 11.

Collega's, ik stel trouwens vast — en ik zal achteraf er nog op terugkomen — dat dit soort viervakswegen, met gelijkgrondse kruisingen, waar tegen hoge snelheden wordt gereden en een grote verkeersdichtheid heerst, werkelijk dodenwegen — en dit is een dodenweg — zijn. Ter zake voer ik enkel uit wat in het Regeerakkoord werd bepaald, met name dat wij eerst de bestaande verkeersinfrastructuur moeten beveiligen en verbeteren en zo ook de verkeersdoorstroming nuttiger maken.

De heer E. Beysen : Wat betekent de aanpassing van de A 11 aan „grondinname” ?

Minister J. Sauwens : Ik zal u straks uiteenzetten wat de concrete betekenis is naar 1989 en 1990 toe.

Een derde vaststelling is dat de autosnelweg E 17 reeds zwaar is belast, vooral het vak tussen Sint-Niklaas en de Kennedytunnel te Antwerpen. De uitbouw van de A 11 is een belangrijke ontubbeling van dit vak met name voor het verkeer dat gebruik wenst te maken van de Liefkenshoek-tunnel.

Het betekent dus een vermindering van de druk op de Kennedytunnel. Dit is een belangrijk gegeven om de A 11 versneld om te bouwen tot autosnelweg.

Een vierde criterium is het feit dat gezien de budgettaire middelen beperkt zijn mede een keuze moet gemaakt worden. Deze moet zo zijn dat de maximale rendabiliteit van de gedane investeringen bereikt wordt.

Daarom werd gekozen voor versnelde uitbouw van de A 11.

Ten vijfde, voor de Kennedylaan te Gent werd aan de administratie opdracht gegeven een studie te doen van de omvorming tot autosnelweg of autoweg. Hierbij moet echter de totale verkeersafwikkeling in de Gentse regio bekeken worden, zowel ten oosten van het kanaal Gent-Ter-

neuzen — de Kennedylaan — als ten westen met aansluiting op de Industrieweg en de Grote Ring op de buitenoever van de Ringvaart.

Dit betekent dat, inzake de omvorming van de Kennedylaan, ik mij niet heb vastgepind op de reeds vroeger gedane ontwerpen die vanuit de administratie kwamen. Ik heb, integendeel, de opdracht gegeven een aantal varianten te ontwikkelen en dit — ik kom daar straks op terug — in samenwerking met alle betrokken partijen en in eerste instantie met de gemeentebesturen.

Ten zesde, de oorspronkelijke bedoeling van de Liefkenshoek-tunnel was een vlotte verbinding realiseren tussen linker- en rechteroever met name voor het havenverkeer.

Het nu inschakelen van de verbeterde A 11 kan dit enkel ten goede komen en dienstig zijn.

De heer Flamant heeft concrete vragen gesteld betreffende het milieueffectrapport . Met de afzonderlijke elementen van het vermelde MER werd inderdaad rekening gehouden.

Het is zo dat de realisatie van de verdere omvorming van de A 11 tot autosnelweg, van de verdere verbetering van de doorgaande verbindingen te Gent en van de aanpassing van het knooppunt A 11/R 2 op linkeroever, een wezenlijke bijdrage levert tot een vlotter en veiliger verkeersafwikkeling van doorgaand verkeer in de regio Gent-Antwerpen via bestaande infrastructuur en zonder bijkomende milieuhinder of ruimtelijke doorsnijding. Trouwens, wij pleiten voor een maximaal gebruik van de bestaande infrastructuur. Gelet op de enorme toename van de verkeersdruk, zoals op de autosnelwegen, waar wij verleden jaar een toename van 11,4 procent kenden — bijna dertig procent is gespreid over de laatste drie jaar — is het werkelijk onmogelijk de aangroei van het voertuigenpark en van de verkeersdruk evenredig te laten evolueren — waarvoor u pleit — met bijkomende wegeninfrastructuur en inname van vrije ruimten. Daardoor is er onder meer in het Waasland verzet gerezen tegen de grote Ring, wat ik gerechtvaardigd acht.

Wat mij betreft is het niet uitvoeren van het vak van de R 2 tussen de A 11 en de E 17 en het ombouwen van de A 11 tot autosnelweg een definitief besluit.

Voor het ombouwen van de Kennedylaan is een studie aan de gang met andere woorden hierover is nog geen definitief besluit genomen, gelet op de totale verkeersafwikkeling in het Gentse. Een aantal collega's hebben terecht opgemerkt, evenals de heer Van Parys, dat wij vooreerst voldoende inzicht dienen te krijgen in de ontwikkeling van de verkeersstromen ter plaatse.

Wat de R 2 betreft waren er contacten met de aangrenzende gemeentebesturen. Met de stad Gent zal eerstdaags contact worden opgenomen.

Op 9 juni zullen ter zake diepgaande gesprekken worden gevoerd.

Aan de Administratie voor Openbare Werken heb ik opdracht gegeven de bouwvraag voor de grote Ring in te trekken. Dit dossier, dat bij de Executieve werd ingediend, is zonder voorwerp geworden. Als Minister van Openbare Werken heb ik de vroegere bouwvraag, die door de nationale Minister van Openbare Werken werd ingediend, ingetrokken.

Door deze beslissing, die ik reeds een tijd geleden heb genomen, slaan wij twee vliegen in één klap. Op 28 februari heb ik in Sint-Niklaas met alle betrokkenen, de burgemeesters en de schepenen van het Waasland, een onderhoud gehad tijdens hetwelk ik mijn beslissing heb medegedeeld dat de grote Ring er als dusdanig niet zou komen. Wij schakelen daardoor een dode weg uit ; de weg Antwerpen-Zelzate wordt veiliger en zal voor een betere verkeersdoorstroming kunnen zorgen en de druk op de Kennedytunnel zal worden verlicht.

Twee elementen geven tot grote omzichtigheid aanleiding. Ten eerste, de verkeersdruk, die in de Kennedylaan te Gent zal toenemen, ten tweede, het sluipverkeer, vooral in een aantal Wase gemeenten, waar wij maatregelen inzake de doortocht van

Sauwens

de dorpskernen dienen te treffen, om te beletten dat dit sluipverkeer zwaar op de woonomgeving zou drukken. Dat wordt op dit ogenblik door de administratie onderzocht. Ik heb opdracht gegeven dit onderzoek te versnellen, zowel inzake het Waasland als de Gentse regio. Op dit ogenblik worden een aantal varianten uitgewerkt in verband met de aansluiting van de E 17 en de Kennedytunnel.

Gelet op het aandringen van een aantal collega's op voldoende overleg met de gemeentebesturen van Gent, Zelzate en Evergem — ook inzake de haveninfrastructuur — mogen wij deze problemen toch niet los van mekaar zien. Ik ga akkoord met een dergelijk overleg. Enkele weken geleden pas heeft het stadsbestuur van Gent een nieuwe vorm gekregen, zodanig dat wij voordien in Gent geen gesprekspartner ter zake hadden. Om de continuïteit te verzekeren was ik verplicht in verband met een aantal uitvoeringen in 1989, een aantal beslissingen te nemen, gelet op de verdeling van de middelen.

De geplande ontwerpen voor Stekene en Beveren-Waas zullen dit jaar versneld worden uitgevoerd, zoals was voorzien.

Enkele collega's hebben naar de kostprijs verwezen. Het verzet vanuit het Gentse berust op een aantal misverstanden. Het is niet mijn bedoeling het ontwerp te realiseren zoals het in zijn grootsheid en wat overdreven vorm door vroegere Ministers naar voren werd gebracht. Ik heb voor de Gentse situatie een aantal varianten gevraagd om een scheiding te kunnen trekken tussen het doorgaand verkeer dat verbinding zoekt met de E 17 en de lokale bediening, zoals wordt gevraagd. Ook heb ik niet beslist over te gaan tot de onteigening van tientallen hectaren belangrijke industriegrond te Gent. Mijn medewerkers hebben mij verzekerd dat het mogelijk is met een minimum aan onteigeningen deze elementen te verzoenen.

Ik word vandaag geïnterpelleerd door twee liberale collega's die mij aanvallen vanuit Gentse en Antwerp-

se hoek. Op 28 april heeft PVV-bestendig afgevaardigde Wille van de provincieraad van Oost-Vlaanderen een uitvoerige stand van zaken gegeven inzake een aantal belangrijke infrastructuurwerken. Ik citeer het verslag : „Over de Antwerpse Grote Ring meent de Deputatie van Oost-Vlaanderen dat de verbinding tussen de Liefkenshoektunnel en de expressweg A 11 noodzakelijk is. Een nieuwe verbinding tussen de A 11 en de E 17 over Haasdonk lijkt niet noodzakelijk, daar er al een verbinding ter hoogte van Antwerpen-Linikeroveer bestaat. Prioritair voor de Deputatie is eerder de omvorming van de expressweg tussen Antwerpen en Zelzate tot autoweg, met daaraan verbonden de omvorming van de Kennedylaan tot autoweg, met een vloeiende overgang naar de R 4. Dat laatste zou dan weer in het belang zijn van de vaste oeververbinding over de Schelde te Terneuzen. Dit zijn de woorden van een PVV-woordvoerder nauwelijks een jaar geleden. Ik heb inzake mijn beslissing gelukwensen gekregen van diverse liberale collega's, ook uit Oost-Vlaanderen. Het Liberaal Verbond voor Zelfstandigen van het Waasland heeft mij ook ter zake gelukwensen gestuurd.

De heer W. Beysen : Wie heeft u gelukwensen gestuurd ?

Minister J. Sauwens : De heer Verberckmoes onder meer.

De vaste oeververbinding is een belangrijk element — u kent mijn stelling daaromtrent — dat wij mee in rekening moeten brengen. Wij moeten een verbinding met het Nederlands wegnen overwegen. Bij de uiteindelijke beslissing zal de omvorming van de Kennedylaan en het uitvoeringswerk ervan het voorwerp uitmaken van een diepgaande bespreking. De Gentse bevolking heeft mij geregeld bericht dat de huidige toestand rond de Kennedylaan onhoudbaar is en dat een snelle herinrichting een noodzaak is. Ik ben ervan overtuigd dat wij met deze oplossing een milieuvriendelijke oplossing hebben gekozen, zowel vanuit het oogpunt van verkeersdoorstroming als vanuit budgettair oogpunt. Ik weerleg de

stelling dat deze oplossing de duurste zou zijn. De A 11 moest onder elk beding worden omgevormd. Er is een blijvend gevaar indien deze omvorming niet zou worden gerealiseerd. Indien men de omvorming van de A 11 en de Grote Ring zou moeten realiseren zoals door vroegere collega's werd gepland, zouden wij voor veel grotere sommen staan. De middelen nu zijn beperkter. Wij moeten rekening houden met de budgettaire situatie van de Vlaamse Executieve, alsook met de nieuwe geldende normen inzake mobiliteit. Trouwens, morgen wordt de officiële start gegeven van de werkzaamheden rond het verkeers- en vervoersplan Vlaanderen dat een definitieve halflange en lange termijnvisie moet ontwikkelen inzake de grote verkeersassen in Vlaanderen. *(Applaus bij de leden van de Volksunie)*

De Voorzitter : De heer Flamant heeft het woord.

De heer E. Flamant : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, in mijn repliek zal ik uitermate kort zijn. Uit het antwoord van de Minister heb ik het volgende geleerd : de enumeratie van de elementen die hij heeft voorgehouden om te opteren voor zijn alternatief beantwoorden geenszins aan de bezwaren die zijn geuit in de Gentse kringen.

Bovendien begrijp ik echt niet goed waarom men, nadat in 1986 een grondige studie werd uitgevoerd, zowel wat de toegangswegen als wat de milieugevolgen van de verschillende alternatieven betreft, nu andermaal naar nieuwe studies moet grijpen.

Er dringt zich in feite uit heel deze discussie, uit gans de problematiek die aldus is ontstaan, slechts één besluit op dat erin bestaat dat de optie die u thans voorhoudt zeker en vast niet de goedkoopste is zoals u wil doen overkomen, dat ze bovendien is ingegeven door politiek opportunisme en dat u met geen enkel element, economisch, ecologisch of verkeerstechnisch, hebt willen rekening houden. *(Applaus bij de PVV)*

De Voorzitter : de heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen : Mijnheer de Minister, ik hoor dat uw besluit in verband met de Wase ring definitief is. Ik zou u willen voorstellen aan uw collega's in de Vlaamse Regering te suggereren het tracé voor de grote ring rond héél Antwerpen, ook op de Rechteroever, meteen uit het Gewestplan te schrappen. Dat zou een hele geruststelling betekenen voor de bevolking in de gemeenten waarvan een groot gedeelte woonzones, landbouwgronden en open ruimten door dat tracé worden geraakt. Zodoende zouden u en uw collega's inspelen op de moties die — vaak unaniem — door de verschillende gemeenteraden uit de streek werden opgesteld.

Mijnheer de Minister, ik betreur het dat u geen stand van zaken heeft gegeven omtrent de sneltram, waarover ik een vraag had gesteld.

Mijnheer de Minister, u stelt bepaalde feiten in het mobiliteitsdossier correct, maar het beleid dat daarop een antwoord moet bieden — uw beleid — wil nog altijd de kool en de geit sparen.

De heer D. Vervae : Dat laatste is niet juist.

De Voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens : Mijnheer de Voorzitter, ik wil mij bij de heer Van Dienderen verontschuldigen. Ik ben inderdaad niet ingegaan op zijn bemerkings in verband met het openbaar vervoer.

U weet dat de bedragen waar wij in 1989 mee werken ons werden doorgeschoven via de Financieringswet, waarin de optie voor een ongewijzigd beleid werd genomen.

Binnen het beperkt kader dat mij daarin rest, namelijk 1,3 à 1,4 miljard investeringskredieten voor het openbaar vervoer, heb ik een deel van de investeringen, die voor ondergronds vervoer bestemd waren, niet opgenomen in het uitvoeringsprogramma 1989 en heb ik het bedrag voor de verbetering van het bovengronds openbaar vervoer met onmiddellijke

rentabiliteit verhoogd van 100 miljoen naar 600 miljoen. Dat is een belangrijk te optie.

De verbinding Linkeroever zal zo snel mogelijk worden uitgevoerd, zodat wij deze midden 1990, misschien zelfs nog vóór de zomer 1990, zullen kunnen openstellen. Het is nog in onderzoek of dit zal gebeuren door het verdtrekken van de tramlijn, zoals u suggereert, maar dit is in elk geval één van de varianten die ernstig wordt bekeken. Met de kredieten, voorzien voor 1990, zal alleszins een aansluiting worden voorzien met de buslijnen aan de opening van het station Frederik van Eeden op de Linkeroever. Wij zullen dus een onmiddellijke verhoging van de rentabiliteit krijgen door een betere complementariteit van de verschillende openbare vervoerssystemen.

Om de bemerking die van Agalev-zijde wordt gesteld even te relativieren wil ik zeggen dat wij ons, wat het openbaar vervoer betreft, weinig illusies moeten maken, in die zin dat wij niet alle problemen van mobiliteit naar de toekomst toe zullen kunnen opvangen. Ik geef u ter vergelijking één belangrijk cijfer.

Ik heb de toename gegeven van het verkeer op de autosnelwegen : bijna 11,5 procent vorig jaar. Indien wij tien procent van het wegverkeer kunnen onderbrengen bij het openbaar vervoer, betekent dit een verdubbeling van het aantal gebruikers van het openbaar vervoer.

Een ander belangrijk element is de enorme toename van het goederen-transport langs de weg. Vóór vijftien jaar was het slechts 47 procent. Dat is vermeerderd tot meer dan 65 procent van de goederentrafiëk.

De goederenstroom langs de weg is een belangrijk economisch gegeven waarop voor een deel ons welzijn is gebouwd. Dat kunnen wij van vandaag op morgen niet veranderen. Het verkeer laten vastlopen is geen antwoord op de gerechtvaardigde verzuchtingen van de bevolking.

Wij moeten rekening houden met de enorme toename van de verplaatsingen, van de mobiliteit, wat niet nood-

zakelijk negatief is. Het blijkt trouwens uit een aantal studies dat het vervangen van een aantal verplaatsingen door bij voorbeeld automatisering, zoals *home banking* en *tele banking*, waardoor men verplaatsingen naar de bank of de mutualiteit kan uitschakelen, niet leidt tot minder verplaatsingen. De mens gebruikt die vrije tijd om zich creatief bezig te houden. De mens is een wezen dat zich graag beweegt.

Wij hebben een meerjarenplan op het oog waarin het openbaar vervoer als kwalitatief alternatief wordt aangeboden voor het personenvervoer. Het openbaar vervoer hoeft geen tweede- of derde-rangsgegeven te zijn. In het buitenland is het openbaar vervoer vaak een reëel alternatief. De Vlaamse Regering stelt in haar Regeerakkoord, dat door de Vlaamse Raad is goedgekeurd, dat wij zoveel mogelijk alternatieve voermiddelen moeten inschakelen, zoals de waterwegen en de spoorwegen, in samenwerking met de nationale Minister, en vervolgens ook — en dit wordt vaak vergeten — het goederen-transport via pijplijn. Zulke transporten nemen enorm toe en kunnen een alternatief vormen voor de constante stroom van verkeer die vastloopt niet alleen in ons land maar in de gehele geïndustrialiseerde wereld.

Deze moeilijke, complexe materie kunnen wij niet "wit-zwart," benaderen. Iedereen die erbij betrokken is, is op zijn terrein een specialist. Wij moeten in ons land en in Vlaanderen dringend know-how bekomen zodat wij met kennis van zaken over het mobiliteitsgegeven en het algemene concept voor de volgende jaren kunnen oordelen.

Dit debat kan niet aan de hand van één interpellatie worden gehouden. De interpellatie geeft ons wel de gelegenheid er dieper op in te gaan. Het debat moet "breder," zijn, gevoerd in de bevoegde Commissie. Wij moeten samen naar oplossingen zoeken, die van diverse kanten zullen moeten komen.

Indiening van een motie

De Voorzitter : Door de heren Derynys, Kempinaire en Beysen werd tot

Voorzitter

besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend die luidt als volgt :

“De Vlaamse Raad,

— gehoord de interpellatie van de heer Flamant, en het antwoord van de heer Minister van Openbare Werken en Verkeerswezen ;

— vraagt de Vlaamse Raad :

— een onmiddellijk overleg met het Gentse stadsbestuur ;

— af te zien van het alternatief om de Liefkenshoektunnel te ontsluiten door een verbinding met de E 17-Antwerpen via de Expressweg Antwerpen-Zelzate (R 11) en de Kennedylaan in de Gentse Kanaalzoew.,.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende openbare vergadering moeten uitspreken.

Interpellatie van de heer G. Janzegers tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de aanleg van nieuwe stortplaatsen voor verkleind huishoudelijk afval door de Intercommunale Interleuven in het arrondissement Leuven

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Janzegers tot de heer Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer Theo Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de aanleg van nieuwe stortplaatsen voor verkleind huishoudelijk afval door de Intercommunale Interleuven in het arrondissement Leuven.

De heer Janzegers heeft het woord.

De heer G. Janzegers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Gemeenschapsministers, geachte col-

lega's, de laatste jaren is onze bevolking vrij gevoelig geworden voor het afvalprobleem. De mensen reageren soms vrij heftig tegen de aanleg van nieuwe stortten of bij de ontdekking van afvalschandalen. Bekende namen zijn : de Hooge Maey, de Westhoek, de Rupelstreek, de Kempen. Zelfs bepaalde landen in de Derde Wereld komen nu als dumpingplaats in aanmerking. Merkwaardig is dat het Hageland reeds lang fungeert als de vergeten vuilnisbak van Vlaanderen. Allerlei factoren zijn hiervoor verantwoordelijk. Wij vernoemen : de aanwezigheid van zandgroeven, de gelatenheid en onverschilligheid van de bevolking, de goede verbindingen met Nederland en Duitsland via de A 2 en de E 40, de laksheid van de overheid, het onbegrip van de inwijkelingen die vaak de dienst uitmaken, het statistisch verzuipen van de arme en dunbevolkte twintig Hagelandse gemeenten in het geheel van het arrondissement Leuven met een expansieve en welvarende westkant, enzovoort.

De 400.000 inwoners van het arrondissement Leuven produceren jaarlijks een goede 100.000 ton huisafval. In 1984 echter werd er rond de 155.000 ton gestort in het toenmalige Interleuvenstort in Binkom. Als commerciële onderneming werd er namelijk ook afval afkomstig van Mechelen en Haviland mee verwerkt. Haviland en Interleuven zijn daarenboven de enige intercommunales die zich nog bezig houden met breken van huisvuil en stortten zonder meer. Interleuven vindt dit een gemakkelijke oplossing : er zijn immers nog genoeg zandgroeven in het Hageland. Stad Leuven zorgt niet alleen voor één derde van het huisvuil van het arrondissement, maar ook voor vijf van de zeven directiecomitéleden en vier van de zeven afgevaardigden die zetelen voor de Provincie. Interleuven, of in feite de stad Leuven, heeft het steeds over een arrondissementele “solidariteit”, inzake afvalverwerking. In de praktijk komt dat erop neer dat een collectief probleem afgeschoven wordt naar die gemeenten die zandgroeven hebben, en dat zijn er maar een drietal : Boutersem, Lubbeek en Tielt-Winge. Het is dui-

delijk dat het Hageland als een servicegebied voor voornamelijk de stad Leuven wordt behandeld en beschouwd. Waar elders zandgroeven een bron zijn van inkomsten of natuurschoon, is het daar op dit ogenblik een bron van stank, lawaai en stof en een vloek voor de toekomst wat betreft water- en grondvervuiling. Voeg daarbij het feit dat de verantwoordelijken van Interleuven ook posten bekleden op de GOM en op het Provinciebestuur : zo spelen zij steeds rechter in eigen zaak.

Eind 1984 lekten de plannen uit van Interleuven om maar liefst vijf zandgroeven te onteigenen in Meensel, Binkom, Kerkom, Pellenberg en Lubbeek. Begin 1985 ontstond er een gezamenlijk actiecomité dat de vijf gemeentelijke comités omvat en dat maandenlang ageert tegen deze plannen. Dit protest was mede ingegeven door de onverantwoorde manier van werken op het bestaande Interleuvenstort in Binkom. Behoudens de klachten van de inwoners werd tot drie maal toe bij de rijkswacht en de Procureur des Konings van Leuven klacht neergelegd wegens overtreding van de bepalingen van de uitbatingvergunning. Minstens vijftwintig van de vierenzestig bepalingen werden niet nagekomen. Bepaalde beweringen inzake grond- en watervervuiling werden gestaafd met analyseverslagen. Alles bleef zonder gevolg ; alleen wou het Parket de naam weten van het labo dat de analyses had verricht.. .

Als gevolg van deze acties moest Interleuven haar plannen gedeeltelijk herzien. Zij weigerde echter elke zinnige dialoog met de actiecomités en maakte gebruik van de salami-tactiek : eerst twee stortten in de buurt van het vorige en later dan in Pellenberg. Voorstellen inzake recuperatie en recyclage en het benutten van ondercapaciteit elders werden toen van de tafel geveegd : Interleuven is immers een commerciële onderneming en geen liefdadigheidsinstelling. De wetenschappelijke studies, onder meer van de KUL, die de aanleg van stortplaatsen verwierpen omwille van de doorlaatbare ondergrond, werden afgedaan met de stelling dat indien alles volgens de voorschriften gebeurt,

Janzegers

er geen problemen zijn. De rotzooi op hun eerste stort in Binkom was de schuld van de beheerder van het stort. De volgende storten zouden toonbeelden worden van hoe het moet, zo werd beloofd..

Op 6 februari 1985 vroeg Interleuven in een brief uitleg aan OVAM over een uitspraak van zijn directeur-generaal, Frank Parent, op een volksvergadering in Kerkom, waar benevens OVAM ook Interleuven was uitgenodigd. Maar Interleuven was niet opgedaagd, wat onder meer door OVAM afgekeurd werd. In een brief van 14 februari antwoordt OVAM dat Interleuven tot 1990 mag blijven storten, maar dat na 1990 tot verbranding met energierecuperatie moet worden overgegaan. Ter zake zou een werkgroep worden opgericht die alle mogelijkheden zal bespreken, met inbegrip van een samenwerkingsverband met Haviland. Op die avond was het eigenlijk duidelijk geworden dat, gelet op de hydrogeologische situatie van het Hageland enerzijds en de onveiligheid van het huisvuil anderzijds — batterijtjes, geneesmiddelen, doe-het-zelf producten, . . . -, de aanleg van storten in het Hageland onverantwoord was. Ik wil hier wel direct stellen dat wij, Groenen, vragen hebben rond afvalverbranding, zowel wat betreft de rendabiliteit als wat betreft de milieuvriendelijkheid. Er zijn ons inziens andere en doortastende maatregelen te nemen op het vlak van preventie, recyclage en recuperatie. Maar dat is een ander debat.

Met veel publiciteit rond de manier waarop ze nu voorbeeldig zouden gaan werken werden in 1986 de zandputten van Nijsselrode, van Meensel-Kiezegem en van de Meenselstraat in Binkom in gebruik genomen. De bodem werd inderdaad met zware plastic bedekt. Maar na een tijd komen dezelfde klachten van vroeger weer : stank, branden, stof- en la-waaihinder, zwerfvuil, geen afdek- of tussenlagen, enzovoort. . Zondag jongstleden ben ik nog ter plaatse geweest : het vroegere stort staat nog altijd te koop, niemand wil het bewerken, langs de rand enorme slui-

stortingen, Nijsselrode lag na te smuilen van een brand, de poort wagenwijd open, de afval onbedekt, overal de stank, op straat massa's grond en zwerfvuil, een triest beeld van wat eens een heel mooi stukje Hageland was. De zwarte plasticrollen die de Laak zouden moeten bedekken lagen er gescheurd bij.

In 1988 werd dan in Pellenberg de zandput van het Papenveld onteigend. Andermaal zien we dat Interleuven zich niet stoort, noch aan de diverse stedenbouwkundige voorschriften, noch aan de exploitatievoorwaarden. Inwoners van het Papenveld hebben ter zake een heel dossier samengesteld van klachten en opmerkingen die onlangs geresulteerd hebben in een tijdelijke stillegging van de werken.

Wat de overtredingen betreft, kan ik onder meer vermelden :

1. het ontgronden en het wijzigen van het reliëf zonder vergunning en dat met de bewarende omstandigheid dat dit perceel ligt in een natuurgebied en een afzonderingsgordel die ingevolge artikel 17 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 moet in stand gehouden worden rondom het aldaar gelegen ontginningsgebied.

2. Het openrijden, ophogen en verharderen, op een breedte van vier meter van de weg nr. 3, een holle weg in een natuurgebied, dit in tegenspraak met de richtlijnen van het Gewestplan Leuven en van de artikelen 10 en 14 van het voormelde koninklijk besluit die zeggen dat alleen handelingen zijn toegelaten die noodzakelijk zijn voor het behoud van deze bestemming.

3. De weg nr. 22, een verbindingsweg tussen de Lastweg en het Papenveld, is verdwenen.

4. De grondwerken in de zandgroeve ter voorbereiding van de aanleg van een spreidplaats voor huisvuil vingen aan vooraleer de vergunning was afgegeven.

5. Via de bovenvermelde holle weg werd grond, afkomstig van een gekapt bos in een natuurgebied en zo-

genaamde teeltgrond uit de zandgroeve, vervoerd naar Binkom voor de afdek van de oude storten aldaar, hoewel de exploitatievergunning bepaalt dat de toegang tot de zandgroeve niet hinderlijk mag zijn voor de gewone gebruikers en aangelanden. Persoonlijk heb ik kunnen vaststellen dat de vrachtwagens deze weg en het Papenveld onberijdbaar en onbegaanbaar maken voor de bewoners. De voortuintjes worden kapotgereden, blikjes en etensresten liggen her en der, bij droog weer enorme stofwolken, modder bij nat weer. Men rijdt tussen 6.30 uur 's morgens en 23 uur 's avonds, ook 's zaterdags. Daarbij komt dan nog de arrogantie van de chauffeurs ten aanzien van de inwoners die opmerkingen maken.

De rijkswacht weigert op te treden, enkel de Landelijke Politie van Lubbeek komt soms omdat het Gemeentebestuur van Lubbeek zich de dupe voelt van de politiek van Interleuven. Maar ook dat is een verhaal apart. Op 20 februari 1989 werd een vraag tot annulatie van de bouwvergunning ingediend bij de Raad van State en op 29 maart 1989 werd nogmaals klacht neergelegd bij de Directeur van de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu te Leuven. Even later, vanaf 24 april 1989, begon Interleuven met storten zonder dat de grondbedekking en de drainagewerken volledig waren afgevoerd. Misschien was het dan allemaal toch wat te gortig geworden. In ieder geval werd het storten een maand later gestaakt. Misschien gebeurde dit om het ACW te plezieren dat een bezoek aan het Pellenbergstort op haar agenda had gezet tijdens haar leefmilieu-dag van 20 mei jongstleden. Iedereen weet, behalve de lokale ACW-afdelingen, dat de ACW-top zeer goed vertegenwoordigd is in het bestuur van Interleuven waarvan het zelfs als geldschietter optreedt. Het ACW is dus een stuk medeverantwoordelijk voor de manier waarop Interleuven werkt.

Tot slot is er nog het merkwaardige feit dat Interleuven op 14 april een nieuwe bouwvergunning kreeg, op basis van nieuwe gegevens, overgemaakt op 13 april. Hiermee zijn de inwoners die een vraag tot annulatie

Janzegers

van de bouwvergunning ingediend hadden bij de Raad van State, verplicht om opnieuw te beginnen. Merkwaardig is ook dat in de nieuwe vergunning de bepalingen inzake de holle weg in het natuur- en parkgebied verdwenen zijn.

En zo kom ik dan tot een reeks vragen.

Ten eerste, waarom werd er in het verleden nooit efficiënt opgetreden tegen de vele overtredingen, en dit ondanks heel wat neergelegde klachten, begaan door Interleuven op de stortplaatsen van Binkom, Meensel en Pellenberg, op het vlak van leefmilieu, ruimtelijke ordening en exploitatievoorwaarden ?

Ten tweede, is het de bedoeling nog verder Hagelandse zandgroeven te laten gebruiken als stortplaatsen, rekening houdend met de onwil beschikbaar van Interleuven om huisvuil op een andere manier te verwerken ? Is het storten in gebieden met een kwetsbare ondergrond eigenlijk wel verantwoord ?

Ten derde, wat is er gebeurd met de werkgroep die door OVAM opgericht werd om het probleem van de afvalverwerking in het arrondissement Leuven op te lossen ? Deze vraag is des te actueler, gelet op de problemen die men nu heeft om afval naar Wallonië te exporteren. Kan men niet het initiatief nemen om ook de betrokken bevolking, dus niet alleen de gemeentebesturen, maar ook de bewonersgroepen, al dan niet verenigd in een van de Hagelandse actiescomités, te betrekken bij het zoeken naar oplossingen die tegemoet moeten komen aan de terechte wens van de bevolking om de toekomst van hun woon-, werk- en leefmilieu te vrijwaren en voor zichzelf en voor hun nakomelingen ? Ik denk hierbij ook aan de rol die ter zake zou kunnen gespeeld worden door HESOC, het Hagelands Economisch en Sociaal Overlegcomité.

Ten vierde, Interleuven beweert dat met het aanbrengen van een plasticfolie het grondwater kan beschermd worden. Zijn er voorbeelden uit de

praktijk die dit bewijzen ? In de groeve van Binkom vertonen de rollen die nog moeten gebruikt worden scheuren en gaten, een bewijs wellicht van hoe gewetensvol men daar werkt. Wie is en blijft verantwoordelijk als dit later niet zo is ? Heel wat mensen in het Hageland gebruiken immers nog putwater. In Kerkom bij voorbeeld zijn er op een bevolking van 370 gezinnen een 90-tal putten in gebruik. Ook in Pellenberg is dat zo. Blijkens de controles is de kwaliteit van dit water uitstekend.

Ten vijfde, mag ik echt aandringen op een grondig en serieus onderzoek naar al wat er gebeurd is met de klachten inzake ruimtelijke ordening en exploitatie. Ik begrijp dat dit tijd vraagt, maar toch had ik graag vernomen binnen welke termijn er hierover een ernstig en volledig antwoord beschikbaar zou zijn.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Gemeenschapsminister, collega's, in 1985 behoorde ik tot de medeoprichters van de actiegroep „Geen stort in Kerkom” en van de „Verenigde Actiescomités tegen de Stortplaatsen in het Hageland”. Zondag 28 mei 1989 heb ik een bezoek gebracht aan alle vroegere Interleuven-storten en het huidige van Pellenberg. Toen heb ik weer moeten denken aan onze spandoek „INTERLEUGEN”. De gevolgen zijn merkbaar in het landschap en bij de mensen : mooie hoekjes zijn voor immer vergiftigd ; ontmoedigde en verbitterde mensen die denken aan verhuizen. Huizen staan leeg of te koop. De droom van een huisje op de gezonde buiten is stukgeslagen door de kortzichtigheid van een intercommunale die in haar ontegeningsbrieven durft schrijven dat „milieubescherming ook één van haar doelstellingen is”. Cynischer kan het niet. Ik dring dan ook aan op een vlugge en zeer doortastende aanpak.

De Voorzitter : De heer Vervaeft heeft het woord.

De heer D. Vervaeft (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, graag sluit ik aan bij de interpellatie van de heer Janzegers over de afvalproblematiek en de Intercommunale Interleuven.

Ik keer even terug in het verleden,

want dat is heel belangrijk. In 1985 werd immers door OVAM een plan ingediend om de afvalproblematiek in Vlaanderen te regelen. Dit plan was zeer goed uitgewerkt voor vier Vlaamse provincies. Voor één Vlaamse provincie echter niet, met name voor de provincie Vlaams-Brabant, omdat de twee intercommunales die zich bezighielden met het verwerken van afval met name Interleuven en Haviland niet tot een gezamenlijke oplossing kwamen. In 1985 werd op ons aandringen de intercommunale werkgroep Interleuven-Haviland door de toenmalige Minister Lenssens opgericht. Na vier jaar stelt zich het probleem nog altijd. Als we het even onttrekken aan de plaatselijkheid rijst de vraag welke de conclusies van deze werkgroep zijn. Ab initio zou ik moeten vragen : is die werkgroep wel samengekomen ? Zo ja, welke zijn de conclusies ? Welke gevolgen zal u aan deze conclusies geven ?

Vlaams-Brabant blijft immers letterlijk en figuurlijk een zwarte vlek in het vrij voortreffelijk afvalplan, precies omdat men niet tot een oplossing is gekomen.

Relevant is niet te weten wat Interleuven op zijn kerfstok heeft en welke sancties de intercommunale zou moeten krijgen, maar wel welke oplossing u geeft aan heel Vlaams-Brabant.

Als dit probleem wordt opgelost ben ik ervan overtuigd dat voor heel Vlaanderen een voortreffelijk plan voor de afval is gerealiseerd.

De Voorzitter : De heer Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik ga niet in op de verschillende bedenkingen die collega Janzegers heeft gemaakt met betrekking tot de produktie van zowel industrieel als huishoudelijk afval. Enerzijds kan ik er een aantal onderschrijven maar anderzijds is het een illusie te denken dat er in de maatschappij van morgen geen afval meer zal zijn. Wij zijn dus voor de dwingende opdracht geplaatst om te zorgen voor stormogelijkheden, zij het voor beperktere residuen dan de huidige. Ik ben ervan

T. Kelchtermans

overtuigd dat wij deze vraag niet zullen kunnen ontwijken. Ik stel echter voor hierover een grondige discussie te houden op het ogenblik dat ik over het Afvalstoffendecreet, na voorlegging aan de Vlaamse Executieve, het advies van de Sociaal Economische Raad voor Vlaanderen en van de Raad van State heb ingewonnen. Wij kunnen dan een interessante bespreking hebben over gans het afvalstoffenbeleid waarbij deze bedenkingen, beschouwingen en suggesties duidelijk aan bod kunnen komen, zowel het preventieve als het repressieve aspect ervan via het systeem van de heffingen en dies meer.

Ik beperk mij dus tot uw concrete vragen. Ik veroorloof mij ook hier letterlijk het antwoord mee te delen van collega Waltiel op de specifieke vragen die aan zijn adres werden gesteld.

De eerste vraag had betrekking op het feit waarom in het verleden, volgens collega Janzegers althans, nooit werd opgetreden tegenover overtredingen begaan door Interleuven. Ik kan hier stellen dat deze bewering onjuist is. De intercommunale kreeg vanwege OVAM aanmaningsbrieven en verschillende keren werd een proces-verbaal opgesteld door de OVAM zowel als door de lokale politie als door de rijkswacht. Deze processen-verbaal werden alle overgemaakt aan het Parket. Hiermee is de rol uitgespeeld van degene die de aanklacht heeft ingediend, tenzij de burgerlijke aansprakelijkheid zeer uitdrukkelijk is gesteld.

Enkele dagen geleden heeft OVAM trouwens ook de nieuwe stortplaats te Pellenberg doen sluiten en er is uitdrukkelijk voorzien dat ze slechts opnieuw kan worden geopend wanneer aan de vergunningsvoorwaarden in de strikte zin van het woord kan worden voldaan.

Ten tweede vroeg u of het de bedoeling was de Hagelandse Zandgroeven als stortplaats te gebruiken. Daarop antwoord ik dat het bestaande Afvalstoffenplan 1986-1990 bepaalt dat in de regio Interleuven huisvuil dient te worden verkleind en nadien te wor-

den gestort. Het Afvalstoffenplan voor de volgende vijf jaar dat in voorbereiding is, zal nog meer de nadruk leggen op recyclage, afvalvoorkoming, hergebruik en selectieve inzameling. Ik verwijs naar het Afvalstoffendecreet waar wij deze discussie meer ten gronde zullen voeren. Voor de dan nog resterende huishoudelijke afvalstoffen wordt geopteerd voor een verbrandingsinstallatie met energierecuperatie. Dit wordt als algemene optie vooropgesteld. De te storten residuen zullen zo tot een uiterst minimum weden herleid en de intercommunale Interleuven zal zich moeten schikken naar de nieuwe planbepalingen die na 1990 van toepassing zullen zijn.

Ook het storten in kwetsbare gebieden zal aan zeer strakke voorwaarden worden gebonden. In de meeste gevallen zal dit eenvoudig worden verboden. Indien het niet anders kan en er geen alternatieven voorhanden zijn, zullen er strenge normen gelden.

Ten derde vroeg u wat er gebeurt met de werkgroep door OVAM opgericht om het probleem van de afvalverwerking in het arrondissement Leuven op te lossen. De heer Daan Vervaeet heeft dezelfde vraag gesteld. In 1985, de heer Vervaeet heeft dit in zijn historische schets correct vermeld, werd in opdracht van de toenmalige bevoegde Minister, collega Lenssens, door OVAM een werkgroep opgericht om een oplossing uit te werken voor de huisvuilverwijdering in het arrondissement Halle-Vilvoorde en in het arrondissement Leuven. Het was de bedoeling de alternatieve verwerkingsmogelijkheden te onderzoeken, inclusief de investerings- en exploitatiekosten. Als conclusie vermeldde de werkgroep — dat was tevens een vraag van de heer Vervaeet — twee varianten op de optie dat men best zou overgaan tot verbranding met energierecuperatie. De eerste variatie was een verbrandingsoven voor Halle-Vilvoorde en Leuven samen. De tweede één verbrandingsoven per arrondissement.

De betrokken intercommunales hadden vooral bezwaar tegen de kostprijs van de projecten en in Halle-Vil-

voorde, waar dit probleem zeer acuut was, werd geen enkel initiatief ter zake genomen. Ik heb in die zin ook geantwoord op interpellaties gehouden door onder meer de heer Vermeiren. De Executieve heeft inspanningen gedaan om beide intercommunales rond de tafel te brengen ten einde een oplossing uit te werken. Zolang de goedkope oplossing van storten in Waals-Brabant voorhanden was, waren deze intercommunales echter niet gemotiveerd om zelf enig initiatief te nemen. Wij hebben hen gewaarschuwd voor wat thans gebeurt en hebben hen gezegd dat het ogenblik zou aanbreken dat de stortfaciliteiten aldaar een einde zouden nemen. Wat Gemeenschapsminister Lutgen nu beslist heeft, zij het op een onverwacht tijdstip, kon worden voorzien. Niets liet echter vermoeden dat hij dit op een dergelijke abrupte wijze zou doen. Ik vraag mij trouwens nog steeds af waarom dit zo spectaculair moest gebeuren. Het feit dat collega Lutgen deelneemt aan de Europese verkiezingen is hier misschien niet vreemd aan. Ik kan mij toch nauwelijks voorstellen dat dit verband houdt met de maatregelen die hij nu heeft genomen, te meer omdat wij hem zowel in januari als in mei nog hebben voorgesteld besprekingen aan te gaan. Mijn voorgangers hebben hem ook herhaaldelijk gevraagd besprekingen te houden rond een protocol dat de regeling van storten in Waals-Brabant voor de Vlaamse intercommunales van Vlaams-Brabant zou vastleggen. Daarbij zou ook een tijds kalender worden opgemaakt voor het beëindigen van het storten en de voorwaarden waarin dit moet geschieden. De heer Lutgen heeft ons daar nooit op geantwoord. Ik heb hem daarover nog aangesproken op de Noordzee-dag. Ook dan heeft hij geen enkel antwoord in die richting gesuggered. Ook ik heb met verwondering de maatregel uit de pers moeten vernemen. Hij heeft ons echter een dienst bewezen. Wij hebben de intercommunales van Vlaams-Brabant altijd verwittigd dat er een einde zou kunnen komen aan de stortfaciliteiten. Nu zijn zij wel gemotiveerd om rond de tafel te gaan zitten. Zij zijn trouwens uitgenodigd om morgen op mijn kabinet hieromtrent een ge-

T. Kelchtermans

sprek te voeren en een voorstel van overeenkomst uit te werken met het oog op een regeling op lange termijn. Ondertussen werd een voorstel gedaan aan de intercommunales waar zij met het huishoudelijk afval terecht kunnen, namelijk op de stortplaatsen in het Vlaamse Gewest die vergund zijn en waarop zij beroep kunnen doen.

Het arrondissement Leuven zal, gelet op het feit dat de stortplaats te Pellenberg over zes à zeven jaar volledig vol zal zijn, moeten worden opgenomen in een lange termijnoplossing voor Vlaams-Brabant. De aanbevelingen van de werkgroep zijn van toepassing op deze stortplaats maar ook op de werking van de intercommunale Interleuven.

Uw vierde vraag handelt over de bescherming van het grondwater. U vraagt mij of er in de praktijk bepaalde voorbeelden zijn die ter zake garanties bieden en wie burgerlijk aansprakelijk is. Hierop kan ik u antwoorden dat gezien de aard van de afval, dat huishoudelijk afval is, het feit dat een afdichtingsfolie van 2,5 mm. wordt aangelegd en dat er nog andere vergunningsvoorwaarden zijn opgelegd, er ons inziens en volgens de deskundigen van OVAM voldoende garanties zijn dat het grondwater niet wordt vervuild.

Als de voorwaarden niet vervuld zijn, zoals nu het geval is, wordt de stortplaats gesloten. Ik weet dat één van de elementen die bij de beslissing om verder storten te verbieden hebben meegespeeld, was dat de afdichting onvoldoende nauwkeurig is gebeurd.

De vergunninghouder-exploitant, namelijk Interleuven, is burgerlijk aansprakelijk voor mogelijke schade, voor zover de voorwaarden van die aansprakelijkheid zijn vervuld. Er moet namelijk een fout zijn, een schade en een oorzakelijk verband tussen fout en schade. Het is evident dat Interleuven in geval van burgerlijke aansprakelijkheid de financiële consequenties draagt.

In verband met het niet naleven van de exploitatievoorwaarden berusten

verscheidene pro justitia's bij het parket, dat, gezien de scheiding der machten, vanzelfsprekend autonoom beslist over het al of niet vervolgen. Ik verwijs ter zake naar een parlementaire vraag van de heer Ansoms en herhaal dat slechts in weinige gevallen effectief gevolg wordt gegeven aan deze pro justitia's. De exploitatie- en saneringsvoorwaarden worden door de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest opgevolgd en gecontroleerd. Ik heb hierop reeds gewezen in mijn antwoord op uw eerste vraag.

Het antwoord op uw vraag aan Minister Walt Niel werd mij door hem bezorgd en zal ik nu voorlezen.

Als antwoord op de interpellatie van de heer Janzegers betreffende de stortplaatsen van Interleuven kan er op de enige vraag met betrekking tot de ruimtelijke ordening vermeld worden dat de stortplaatsen door Interleuven in gebruik in Vlaams-Brabant deze zijn van Leuven (Wilsele) en de breekwerf — nu gesloten wegens volzetting —, Tielt-Winge (Meensel-Kiezezem), Lubbeek (Binkom), Lubbeek (Pellenberg-Papenveld).

Er zijn bij de AROL met betrekking tot het aspect ruimtelijke ordening vroeger nooit formele klachten ingediend of overtredingen gesignaleerd voor Leuven, Tielt-Winge en Lubbeek (Binkom).

Er is enkel de klacht van een zekere heer Lenaerts tegen de afgifte van de bouwvergunning met reliëfwijziging met voorwaarden aangaande Lubbeek (Pellenberg).

Deze klacht heeft niets te maken met bouwvoertredingen aangezien de vergunning onlangs werd afgegeven. Het betreft enkel een kwestie van gebruik van de toegangswegen. De heer Lenaerts zal deze vergunning, afgegeven door de gemachtigde ambtenaar en strekkende tot het opvullen van een oude zandgroeve en het realiseren van de nabestemming landbouwzone, betwisten voor de Raad van State.

In de marge kan worden vermeld dat de klacht op louter particulier belang is gesteund, aangezien de woning van

de dochter Lenaerts zich bevindt in een door het gewestplan vastgesteld natuurgebied, grenzend aan de betrokken zone.

Ziedaar het antwoord van Minister Walt Niel.

Mijnheer de Voorzitter, dit waren mijn antwoorden op de vragen van de heer Janzegers en op de specifieke vraag van de heer Vervaeke.

De Voorzitter : De heer Janzegers heeft het woord.

De heer G. Janzegers : Mijnheer de Voorzitter, ik heb van de Minister inderdaad een aantal zeer concrete antwoorden gekregen, maar er blijven een paar zwakke punten over.

Mijnheer de Minister, op de eerste plaats is er de opvolging van de klachten die naar het parket gaan. U kunt natuurlijk aanvoeren dat dit, wegens de scheiding der machten, een zaak is voor de rechterlijke macht. Wij weten echter wat er inzake opvolging gebeurt. Dat geeft een soort vrijgeleide om tegen de exploitatievoorwaarden in te handelen, omdat er toch niet wordt opgetreden. Kan er ter zake niets gebeuren ?

Ten tweede vrees ik dat men voor het probleem van de stortcapaciteit in Vlaams-Brabant, als gevolg van het optreden van het Waalse Gewest, opnieuw de goedkoopste oplossing zal kiezen en opnieuw zandgroeven zal onteigenen. Zandgroeven hebben echter per definitie doorlaatbare lagen, met als gevolg dat — uw voorganger heeft dat ooit gezegd — eens het grondwater aangetast of vergiftigd is, het voor goed aangetast of vergiftigd is. Kiezen voor de goedkoopste oplossing is kiezen voor de goedkoopste oplossing op korte termijn, want op lange termijn brengt zij zeer hoge kosten met zich, aangezien het grondwater bezoedeld geraakt. U zegt dat de OVAM geregeld controle uitoefent. Naar mijn gevoelens zijn deze controles te weinig doeltreffend. Ik wil u dan ook vragen, ze efficiënter te maken. Waarschijnlijk hangt dit samen met het eerste punt en kan men enkel processen-verbaal opmaken die dan op het parket in een lade blijven liggen.

Janzegers

Met betrekking tot de overtredingen van de regels inzake ruimtelijke ordening, deel ik mee dat ik met Minister Waltniel heb afgesproken dat ik hem het dossier zoals het is opgesteld door de mensen van Pellenberg zal overzenden. De Minister heeft mij beloofd dat hij deze zaak grondig zal bestuderen en dat hij desnoods zal optreden. Dit zijn natuurlijk slechts mondelinge beloften, maar het gezegde luidt : *de absentibus nihil nisi bonum*. In afwachting van het tegenovergestelde schenk ik hem vertrouwen op dat stuk.

De Voorzitter : De heer Vervaeft heeft het woord.

De heer D. Vervaeft : Mijnheer de Voorzitter, ik wil de Minister danken omdat hij mij de gelegenheid heeft gegeven om te spreken. Ik wens nog een bijkomende vraag te stellen. Mijnheer de Minister, heb ik het goed begrepen dat u morgen op uw kabinet een overleg zal organiseren met de Waalse Minister van Milieu, de heer Lutgen, en dat u zal negocieren over de problematiek van het transport van afval en van het storten ervan in Wallonië ? Is het uw bedoeling om in dit nieuwe België eindelijk een definitief protocol met Wallonië te ondertekenen over de samenstelling, de hoeveelheid en de aard van het afval dat door Vlaanderen naar Wallonië wordt gebracht.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de Voorzitter, allereerst was er nog de opmerking van de interpellant over de opvolging van de klachten. Vanzelfsprekend is er de scheiding der machten. Alleszins kan men zich burgerlijke partij stellen.

De suggestie is niet slecht dat wij OVAM de opdracht geven om namens het Vlaamse Gewest selectief, ik meen dat het niet over de hele lijn hoeft, op te treden waar het vergrijp duidelijk is.

Wat de opties voor Vlaams-Brabant betreft, heb ik gezegd dat uit de werkgroep als optie naar voren kwam

de verbranding. De discussie over wat in de verbrandingsoven mag terecht komen verwijs ik naar de bespreking rond het Afvalstoffendecreet. Ik onderschrijf dat ook in het Minaplan-2000. Wij moeten eerst en vooral naar een voorkomingsbeleid streven, de recyclage maximaal aan bod laten komen en als dat allemaal niet meer kan, zal men hoe dan ook voor het probleem gesteld blijven dat het resterende nog op de meest milieuvriendelijke wijze moet worden verwerkt. Storten lijkt mij het laatste. Eerst en vooral is er de verbranding met energierecuperatie. Het residu kan dan, als niets anders mogelijk is, worden gestort. Dat is de optie en ze zal in de aanpak van deze problematiek duidelijk aanwezig zijn.

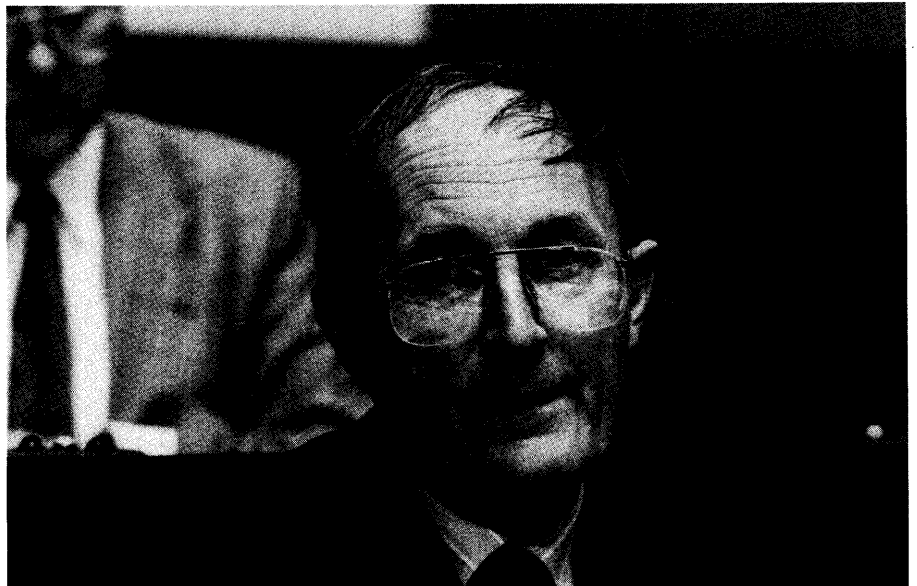
Ik onderschrijf dat er wat OVAM betreft te weinig controle is. Ik heb dat ook in het Minaplan-2000 vastgesteld. Daar moeten we een aantal structurele maatregelen gaan voorstellen. Voor de milieu-inspectie is er een betere coördinatie van de diensten noodzakelijk.

De heer Vervaeft dankt mij voor de ruimte die hij heeft gekregen om te

spreken. Dat hoeft niet ; veeleer moet hij de Voorzitter daarvoor bedanken want hij is het die daarover beslist.

Wat het overleg betreft, heb ik inderdaad voor morgennamiddag de intercommunales op mijn kabinet ontboden. Minister Lutgen heb ik niet gevraagd om daarbij aanwezig te zijn. De maatregelen die collega Lutgen heeft genomen, dienen het beoogde doel. Morgen moeten wij met de intercommunales trachten te komen tot een afspraak, tot een ontwerp van overeenkomst of, indien mogelijk, tot een overeenkomst waarmee de intercommunales zich verbinden tot een initiatief om te komen tot een oplossing op middellange en lange termijn. Het gaat om Interleuven, Haviland en andere maatschappijen die erbij betrokken zijn.

Slechts vanaf het ogenblik dat ik een overeenkomst heb kunnen afsluiten, zal ik met Minister Lutgen contact opnemen en zal ik bij hem pleiten om in de tussenliggende periode, in afwachting dat wij een oplossing op middellange en lange termijn hebben, nog stortfaciliteiten in Wallonië

De heer J. Van Eetvelt (CVP) vroeg aandacht voor de moderniseringsproblematiek van de sluis te Hingene

Kelchtermans

te kunnen behouden. Deze stortfaciliteiten zullen vanzelfsprekend worden onderworpen aan de bepalingen in een protocol. Dat protocol is reeds vroeger ter sprake gebracht, maar daarover werd nooit de minste vooruitgang geboekt omdat men in Vlaams-Brabant de huidige situatie verkoos boven alternatieven omdat die situatie inzake kostprijs heel wat aantrekkelijker overkwam en men daar niet geïnteresseerd was in beperkingen in de tijd van de stortfaciliteiten in Vlaams-Brabant.

Bijgevolg meen ik dat de aanpak die wij nu voorstellen en die nu voor enige problemen kan zorgen, de enige goede is om een oplossing op lange termijn af te dwingen.

De Voorzitter : De heer Janzegers heeft het woord.

De heer G. Janzegers : Mijnheer de Minister, ik ben nog één zaak vergeten te vragen.

Kan er geen betere doorstroming gebeuren naar de gemeentebesturen en naar de bevolking toe ? Wanneer ik met de mensen of met gemeentebesturen ga praten over die problemen, zijn zij als het ware verrast dat die problemen letterlijk over hun hoofd worden gestort.

Er werden deze morgen in het vragenuurtje vragen gesteld over de dreiging van het grondwater door lekkende stookolietanks. Wanneer een privépersoon zo een mazouttank wenst te installeren, dan is er een onderzoek „de commodo et incommodo” nodig, maar voor de aanleg van een superstort bestaat dat gewoonweg niet ! Kan daar ook iets gebeuren ? Zowel collega Vervaeke als ik zelf moeten veeleer toevallig vernemen dat er morgen overleg zal worden gepleegd. Kan er over de plannen niet wat meer informatie naar de bevolking doorstromen ?

De Voorzitter : Ook de heer Vervaeke krijgt nog even het woord.

De heer D. Vervaeke : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik

dank u beiden dat u mij ruimte geeft om te praten.

Mijnheer de Minister, wat gebeurt ondertussen met het afval in Vlaams-Brabant zolang de grenzen met Wallonië gesloten zijn ?

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Wat in de eerste reплик werd gezegd nopens het openbaar onderzoek betreft het vooral de intercommunale waarin alle gemeenten vertegenwoordigd zijn. De afgevaardigden van de verschillende gemeenten in de intercommunale dienen de informatie door te geven.

Voor collega Vervaeke wijs ik erop dat er een plan werd voorgesteld om via OVAM aan de intercommunales een plaats ter beschikking te stellen waar zij met het huisvuil terecht kunnen. Zij dienen ter zake initiatieven te nemen. Degene die ophaalt is tegelijk verantwoordelijk voor het storten. Het is niet zo dat men ophaalt en de Vlaamse Executieve verantwoordelijk stelt voor de plaats waar het moet worden gededoneerd. Zij beschikken over de lijst van erkende storten en worden verondersteld zelf initiatieven te nemen. Dat is gedurende de eerstvolgende weken mogelijk. Wat dat betreft is er dus geen enkel probleem, tenzij men zich organiseert om problemen te creëren en andere objectieven te bereiken.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer A. Kempinaire tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de onduidelijke reglementering inzake dopingcontrole

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Kempinaire tot de heer Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de

onduidelijke reglementering inzake dopingcontrole.

De heer Kempinaire heeft het woord.

De heer A. Kempinaire (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het opzet van deze interpellatie is zeker niet het principe van de dopingcontrole op de helling te zetten. Ik wil alleen maar verwijzen naar het incident dat op zondag 21 mei in de Royal GQIF Club te Knokke is gebeurd, wat trouwens enige ophef heeft gemaakt. Ik wens van dit incident gebruik te maken om te wijzen op enkele onduidelijkheden inzake de reglementering op de dopingcontrole.

Mijnheer de Minister, ik twijfel er niet aan dat u de letter van de wet en van de uitvoeringsbesluiten, die ik heb gelezen, aan uw zijde hebt. Het ontgaat mij echter evenmin dat die wet en met de uitvoeringsbesluiten, zoals ik ze heb gelezen, eerder verregaande gevolgen hebben en voor onze individuele privacy, onze persoonlijke vrijheid, de onschendbaarheid van de woonst, en dergelijke.

Daarom zal ik, ter gelegenheid van deze interpellatie, enige verduidelijking vragen.

Op 14 januari 1987, heeft uw voorganger, de heer Lenssens, bij besluit van de Vlaamse Executieve, het koninklijk besluit dat toen reeds dagtekende van 24 november 1978, betreffende de monsterneming inzake dopingcontrole, gewijzigd. Deze wijzigingen hadden betrekking op het feit dat thans de dopingcontrole moet worden uitgevoerd door een door de Minister aangewezen geneesheer, dat de controle kan gebeuren tijdens de voorbereiding van een sportwedstrijd, inbegrepen de trainingen in individueel of georganiseerd verband, of bij de sportwedstrijd zelf, naar gelang de sporttak, vóór, tijdens of na de sportwedstrijd, zonder dat het normale verloop van de competitie mag worden verstoord.

Een andere wijziging was dat de aanwijzing van de sportbeoefenaar wordt gedaan door de door u aangeduide

Kempinaire

geneesheer, die evenwel hierover overleg pleegt met de aanwezige verantwoordelijke afgevaardigde van de betrokken sportfederatie.

Ten slotte is het ook zo dat alle ingeschreven sportbeoefenaars nu kunnen worden opgeroepen.

Ik vrees dat de tekst van dit uitvoeringsbesluit ons kan leiden tot een praktisch hopeloos belachelijke toestand, maar ook tot flagrante schendingen van de individuele vrijheid, de onschendbaarheid van de woonst, de inmenging in de privacy en dergelijke.

Ten eerste, de onschendbaarheid van de woonst.

Ik hoef u niet te zeggen dat dit principe in de Grondwet is ingeschreven. Het is de door u aangewezen geneesheer mogelijk dopingcontroles uit te voeren tijdens de voorbereiding op een sportwedstrijd, inbegrepen de training in individueel verband.

Betekent dit dat bij voorbeeld ten huize van een sportbeoefenaar, die ingeschreven is voor een sportcompetitie, kan worden opgetreden? Zo ja, dan vermoed ik dat uw geneesheer zal moeten vergezeld zijn van een officier van de gerechtelijke politie en dat die officier van gerechtelijke politie drager moet zijn van een huiszoekingsmandaat, afgegeven door een onderzoeksrechter.

De heer H. Coveliers : Tenzij het op heterdaad gebeurt.

De heer A. Kempinaire : Inderdaad. Ik hoef u niet te zeggen, mijnheer de Minister, — ik richt mij tot de advocaten in dit halfroond die dit beter weten — dat een huiszoekingsmandaat, net zoals een vrijheidsberoving, een zeer ernstige onderzoeksverrichting is die zeker niet lichzinnig wordt uitgevaardigd door een onderzoeksmagistraat. Volgens de pers hebt u ter zake een gesprek met de Minister van Justitie gevoerd en ik verheug mij daarover. Een onderzoeksrechter zal, terecht, het bevel tot huiszoeking pas uitvaardigen wanneer hij over voldoende ernstige zwaarwichtige

vermoedens beschikt om een wanbedrijf in dit geval of een misdaad op te sporen. Zijn er inderdaad in dit verband gesprekken met de bevoegde Minister en met de gerechtelijke autoriteiten geweest? Misschien antwoordt u mij dat u de zaken niet zo ver op de spits wenst te drijven. Het feit alleen dat in een dergelijke omstandigheid — zelfs met de wet aan uw zijde — die mogelijkheid bestaat, stuit mij als vrije burger tegen de borst. Dit zet de deur op een kier voor het arbitrerende en misschien ooit zelfs voor misbruik vanwege de overheid.

Indien u zegt dat u nooit zo ver zult gaan, dat u de individuele sportbeoefenaar thuis gaat controleren, stelt zich de vraag in welke mate u dan kunt binnenvallen op privé-terreinen van VZW's of bij privé-verenigingen van een andere maatschappelijke vorm. Het principe van de onschendbaarheid van woonst is eveneens van toepassing op deze privé-terreinen. Is het dan niet zo dat de door u aangeduide geneesheer bij dopingcontrole op deze terreinen, bij voorbeeld te Knokke, niet moet worden vergezeld van een officier van de gerechtelijke politie? Zo nee, dan vraag ik mij af met welke bevoegdheid de door u aangeduide geneesheer deze controle uitvoerde.

Ten derde, werd de dopingcontrole te Knokke uitgevoerd zoals het besluit van 14 januari 1987 het voorschrijft, met andere woorden in overleg en in aanwezigheid van de eventueel betrokken sportfederatie?

Nu is het ook zo dat de lijst van verboden substanties bedoeld bij de wet van 2 april 1965 voor het Vlaamse Gewest anders is dan voor het Waalse. Bovendien zult u mij wellicht antwoorden dat er voor het Brusselse Gewest heel eenvoudig geen lijst van verboden substanties bestaat.

Mijnheer de Minister, werden er in Brussel reeds dopingcontroles uitgevoerd en zo ja op basis van welke lijst van substanties?

Er zouden uiteraard nog heel wat vragen kunnen worden gesteld in verband met de, mijns inziens, nog altijd zeer onduidelijke reglementering in-

zake dopingcontrole. Vooreerst zijn er de definities van bepaalde termen die in de wet worden gebruikt. In de wettekst staat: „de atleet die deelneemt aan of zich voorbereidt op een sportcompetitie”.

Mijnheer de Minister, kunt u mij de definitie geven van wat een atleet is? Worden een schaker en een petanquespeler als atleten beschouwd? Kunt u verduidelijken wat u verstaat onder „sportcompetitie”? Betekent het ook dat bij voorbeeld tien vrienden die onder mekaar een petanquewedstrijd spelen, en die evenals de golfspeler of de biljartspeler over een vaste hand moeten beschikken, een sportcompetitie houden waar een dopingcontrole mogelijk is? Indien u op die vraag een positief antwoord geeft dan moet ik u zeggen dat ik mij misschien wel wanneer ik dergelijke sport zou beoefenen als een goed Belg en goed Vlaming, aan die controle zou onderwerpen maar ook dat ik als rechtgeaard en vrij burger mij toch zou geschokt voelen omdat mijn voor een dergelijke aangelegenheid aan een controle onderwerpt. Zodoende schendt men mijn privacy en individuele vrijheid en dat stoort mij altijd.

Het is andermaal een staaltje van het feit dat de overheid zich meer en meer bemoeit met de individuele burger en meer en meer op alle vlakken reglementeringen uitvaardigt en arbitrair kan optreden. De vrijheid van de individuele burger wordt minder en minder beschermd. U zal mij wellicht met enkele statistieken kunnen antwoorden. In 1987 werden enkele cijfers gepubliceerd in verband met de dopingcontrole. U hebt zelf toegegeven dat de rechtbanken in de periode 1987-1988 heel wat positieve dopinggevallen door de vingers hebben gezien. Tijdens die periode waren voor heel Vlaanderen slechts 78 dopinggevallen bij de parketten aangehang gemaakt. Daarvan werden er 43 geseponneerd of zonder gevolg gerangschikt. Dat wijst erop dat de rechtbanken andere katten te geselen hebben, dat ook de weg voor de parketten onvoldoende duidelijk is, en dat de rechterlijke macht oordeelt dat het misdrijf niet van die aard is om een sanctie te treffen.

Kempinaire

Tevens wens ik te vernemen — ik heb bij de aanvang van mijn interpellatie reeds gezegd dat ik de dopingpraktijk niet in bescherming wens te nemen — of met de schamele kredieten waarover u beschikt u ernstige controles kan uitoefenen. Ware het niet beter die schamele gelden te besteden aan een betere voorlichtingscampagne bij de jeugd, de scholen, de sportfederaties en sportbeoefenaars, liever dan repressief op te treden, wat altijd iemand in zekere mate zal shockeren.

U zal ook ernstig moeten overwegen aan deze reglementering van de wet die reeds dateert van 1965 en waaruit tal van uitvoeringsbesluiten en koninklijke besluiten van de Executieve zijn ontsproten, met de ervaring waarover u vandaag beschikt een aantal wijzigingen aan te brengen om de zaken duidelijker te bepalen.

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, het golfoorlogje dat op 21 mei in de „Royal Zoute Golf Club” te Knokke werd opgevoerd, zal hopelijk nog wel een staartje krijgen. Het gebeurt maar zelden dat een burgemeester, die gehoorzaamheid heeft gezworen aan de wet, zich openlijk en met veel lawaai tegen diezelfde wet verzet en weigert zich te onderwerpen aan de dopingcontrole van de Vlaamse Gemeenschap

Ik wens Minister Weckx geluk met zijn gevat antwoord op deze mésaventure door te veronderstellen dat de Graaf iets te lang in de zon heeft gestaan en dat de privileges van edellieden en kasteelheren wel in de Middeleeuwen van kracht waren maar dat iedereen zich nu dient aan te passen aan de huidige wetten en decreten.

Morgen zal ik over die ongehoorzaamheid van de burgemeester een actuele vraag stellen aan de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt.

Dit incident is tevens een gepaste aanleiding om wat dieper in te gaan op de problematiek van de dopingbestrijding in Vlaanderen.

De Volksunie mag zich gelukkig prijzen mede aan de basis te liggen van de bestaande besluiten die doping moeten beteugelen. Inderdaad, na herhaald aandringen van de VU-afgevaardigden in de Hoge Raad voor de Sport en na drie interpellaties van mijzelf, besloot Minister De Wulf tot de oprichting van de Vlaamse Antidopingcommissie in 1985.

Na advies van deze Commissie zorgde Minister Lenssens voor een nieuwe wetgeving, door een aantal besluiten van de Vlaamse Executieve in januari 1987.

Ook de huidige Minister, de heer Weckx, verdient alle lof voor de manier waarop hij deze Vlaamse antidopingwet wil doen eerbiedigen.

Vorig jaar werden in opdracht van onze Minister van Volksgezondheid 1.514 dopingcontroles uitgevoerd op 335 plaatsen in 35 verschillende sporttakken. Voor dit jaar voorziet de Minister opnieuw 1.500 controles vooral dan in die sporttak waar de kwaal het meest verspreid is, namelijk de wielersport en meer bepaald het wielertoerisme.

Daar waar de controles zelf naar behoren en ten koste van grote financiële inspanningen worden uitgevoerd, is het helemaal anders gesteld met de strafmaatregelen.

Inderdaad, het parket heeft de jongste twee jaar liefst 43 van de 78 positieve dopinggevallen zonder gevolg geklasseerd. Zoveel dat Minister Weckx de alarmklok luidt bij Justitieminister Wathelet.

Ook de Vlaamse Vereniging van Specialisten in de Sportgeneeskunde — de VVSS — is verontwaardigd over de laksheid van het gerecht.

Ikzelf heb verleden donderdag in de Kamer Minister Wathelet onderzocht over de ondermijnende houding van het gerecht ten opzichte van de Vlaamse dopingbestrijding.

Terwijl de Vlaamse Gemeenschap de

dopingkwaal ernstig aanpakt en er tevens tientallen miljoenen tegen aangooit, ondergraaft het parket onze actie met seponeringen, vrijspraken, minnelijke schikkingen en belachelijke straffen die alleen maar van aard zijn om de dopinggebruikers aan te moedigen in hun oneerlijke en schadelijke praktijken.

Op die manier wordt ook de staats-hervorming uitgehoid.

Het is duidelijk dat een wijziging van de antidopingwet zich opdringt op het vlak van de beteugeling.

Daarom dringt de VU aan opdat het voorstel van decreet van de heer Blanpain zo vlug mogelijk goedgekeurd wordt.

Iedereen die het met de sport en de volksgezondheid goed meent is van oordeel dat er eenvormige sancties moeten getroffen worden tegen de positief bevonden atleten.

Wie positief bevonden wordt op anabolica, amfetaminen, coffeïne, betablokkers en diuretica moet streng gestraft worden, de eerste keer een schorsing van twee jaar en bij een tweede overtreding : levenslang.

Zij die positief bevonden worden op efedrine, codeïne en phenylpropalamine :

de eerste keer : drie maand schorsing ; de tweede keer : twee jaar schorsing ; de derde keer : levenslang.

Deze sancties zouden dus in alle sportbonden dezelfde moeten zijn en streng nageleefd.

Als de bonden sancties uitspreken, zou de zaak niet voor het gerecht moeten komen.

Het gerecht moet alleen optreden daar waar de sportbonden dit weigeren.

Geen gevangenisstraffen maar wel schorsingen en sancties tegen de weigerachtige sportfederaties.

Er bestaat trouwens een circulaire van 12 september van de Procureur-generaal van Gent, waarin hij zijn on-

Caudron

dergeschikten de richtlijn geeft om in geval van doping schorsingsstraffen uit te spreken.

Wie volgens ons nog harder moeten aangepakt worden met gevangenisstraffen en zware geldboeten zijn de sportbegeleiders, verzorgers, trainers en artsen die de sportbeoefenaars aanzetten en raad geven in de dopingpraktijk.

.Graag vernam ik van de Minister voor Volksgezondheid wat hij van onze voorstellen denkt en wens ik hem veel sterkte in zijn strijd voor een gezonde sportbeleving. (*Applaus bij de VU en bij de CVP*)

De Voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van de vragen over de reglementering inzake dopingcontrole in de sport geef ik graag volgende antwoorden.

Het is mijn overtuiging dat de wet van 2 april 1965 waarbij dopingpraktijk verboden wordt bij sportcompetities en het besluit van de Vlaamse Executieve van 13 januari 1987 nauwkeurig omschrijven wanneer een sportbeoefenaar op doping kan worden gecontroleerd.

Ik wil er de aandacht van de heer Kempinaire op vestigen dat het besluit van de Executieve van 1987 artikel 2 van het besluit van november 1978, dat door de toenmalige nationale Minister van Volksgezondheid werd genomen, volkomen herneemt en gedeeltelijk aanvult.

Ik citeer uit het besluit van de Vlaamse Executieve, maar deze tekst is precies dezelfde als deze van het nationaal besluit : „Deze controle kan gebeuren tijdens de voorbereiding op een sportwedstrijd, inbegrepen de trainingen in individueel of georganiseerd verband of bij de sportwedstrijd zelf, naar gelang de sporttak, vóór, tijdens of na de sportwedstrijden, zonder dat het normale verloop van de competitie mag worden gestoord.”

De heer A. Kempinaire : Ik beweer niet dat het nationaal besluit goed en duidelijk is.

Minister H. Weckx : Ik wil er alleen maar op wijzen dat ons land vooruitliep inzake de dopingwetgeving. In Frankrijk, dat een tamelijk vooruitstrevende dopingwetgeving heeft, is die wet goedgekeurd na de onze. Wij hebben een traditie in ons land. Ze is overgenomen door Vlaamse Gemeenschap : strijd tegen doping wordt op een ernstige manier gevoerd.

In de praktijk controleren mijn diensten enkel op wedstrijden en op aangekondigde en in collectief verband georganiseerde trainingen, en dit om de individuele privacy van de sportlui zoveel mogelijk te vrijwaren.

Ik heb de praktische instructies van mijn voorganger overgenomen in mijn beleid. Wij zouden veel verder kunnen gaan maar tot dusver hebben mijn voorganger noch ikzelf instructies in die zin gegeven.

U weet dat ik binnen enkele weken de Vlaamse Anti-Dopingcommissie opnieuw moet samenstellen. Het besluit van 1985 van mijn voorganger, Minister De Wulf, bepaalt dat men om de vier jaar moet overgaan tot een nieuwe samenstelling van de Anti-Dopingcommissie. Ik zal aan de nieuw samengestelde Anti-Dopingcommissie vragen mij advies te geven. De problematiek van de privacy zal er ook worden behandeld.

Zowel de heer Kempinaire als de heer Caudron hebben terecht verwezen naar de cijfers. Vermits wij echter vastgesteld hebben uit de resultaten van de door ons georganiseerde dopingcontroles dat het dopinggebruik in de sport veelvuldiger voorkomt bij amateurs dan bij professionele sportbeoefenaars, is het vanzelfsprekend dat de dopingcontroles vooral gericht worden naar de doelgroep van de amateurs.

Dit is de reden waarom ik mijn toevoegde geneesheren-controleurs geregeld opdracht laat geven dopingcontroles uit te voeren in sportcompetities waaraan enkel liefhebbers deelnemen. In het kader van een wel

overwogen gezondheidsbeleid — waar de dag van vandaag, en sommigen zeggen nog te weinig, heel wat overheidsgeld gaat naar de bestrijding van kanker, naar de antitabak-initiatieven, naar de bestrijding van polio, naar de bestrijding van Aids — is het volgens ons niet meer dan normaal dat de overheid de burger ook beschermt tegen het nefast gebruik van dopingmiddelen.

Het is eigen aan de hedendaagse mens dat hij steeds beter wil presteren. Deze wedijver leidt tot een als het ware waanzinnige plaag van dopinggebruik, zelfs tot in middens van puur recreatieve sportbeoefening.

Ik ben ervan overtuigd dat de overheid het taboe van de doping moet doorbreken, en ik vind het nuttig en noodzakelijk dat daarvoor bij wet en bij besluit de instrumenten worden aangereikt. Met andere woorden, ik zeg dus duidelijk dat de overheid hierbij niet permissief mag optreden, maar consequent haar beleid moet verderzetten, uiteraard — en dat is ook mijn bekommernis — in volle respect voor de individuele vrijheden van elke burger.

Wat de Vlaamse Anti-Dopingcommissie betreft, heeft deze commissie als adviesorgaan een aantal criteria vooropgesteld op basis waarvan dopingcontroles door de diensten van de Minister kunnen worden uitgevoerd. Er weze aan herinnerd dat het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap sinds 28 februari 1987 systematisch dopingcontroles uitvoert. De criteria, die worden aangepast aan de resultaten van de voorbije onderzoeken, zijn de volgende.

Ten eerste, het vermeende gebruik van doping in bepaalde sporten, dat empirisch groter is in het wielrennen en in de krachtsporten. Er blijkt duidelijk uit de statistieken van de twee voorbije jaren dat hoofdzakelijk of voor het grootste gedeelte doping wordt gebruikt in het wielrennen en in de krachtsporten.

Ten tweede, een goede geografische spreiding over het hele Vlaamse land. Het is trouwens normaal dat in de subregio's en in alle provincies van het Vlaamse land op een evenwichti-

Weckx

ge wijze wordt gecontroleerd en dat niet specifiek een bepaalde subregio zou worden geïnviseerd.

Ten derde, objectieve billijkheid, wat betekent dat in principe alle beoefende sporten worden gecontroleerd. Zoals u weet hebben wij in 1987 38 verschillende sporten gecontroleerd ; in 1988 werden in 35 verschillende sportdisciplines controles uitgevoerd. Ik heb opdracht gegeven om in 1989 opnieuw een veertigtal sporttakken te controleren. De frequentie van de controle is afhankelijk van de frequentie van voorkomen van dopinggevallen in de diverse sporttakken. De Vlaamse Anti-Dopingcommissie is hierbij voor mij richtinggevend.

Ten vierde, het plaatsen van nieuwe producten op de anti-dopinglijst, wat aanleiding kan geven om in sporten waar deze nieuwe producten worden gebruikt, controles uit te voeren. Denken wij hierbij bij wijze van voorbeeld aan de „Beta-blokkers”, die in behendigheidsporten zoals darts, biljart of golf de sportbeoefenaar op kunstmatige wijze „een vaste hand” geven.

U heeft mij ook vragen gesteld in verband met mijn gesprekken met de nationale Minister van Justitie. Het is inderdaad juist dat ik een tiental dagen geleden met de heer Wathelet een onderhoud heb gehad. Ik wil er wel op wijzen dat dit onderhoud al ettelijke weken was aangevraagd en dus hoegenaamd niet in verband stond met het incident dat zich te Knokke in de Royal Golf Club op 21 mei jongstleden heeft voorgedaan.

Ik heb daarover een gesprek gehad met Minister Wathelet. Ik heb hem gezegd dat de statistieken mij veront- rusten evenals het feit dat het parket systematisch bepaalde zaken zonder gevolg rangschikt. Ik heb aan de Minister gevraagd deze problematiek met de parketten-generaal tijdens zijn traditioneel maandelijks onderhoud aan te snijden. Ik heb van de Minister de belofte gekregen dat hij het probleem van de doping in het algemeen en van de dopingcontrole in het bijzonder op de agenda van

die vergadering van juni zou plaatsen.

De te controleren plaatsen leiden wij af uit de kalender die wij bij het begin van het sportseizoen van elke sportfederatie krijgen. Op dit vlak bestaat er een goede samenwerking met de sportfederaties. U hebt trouwens zelf in het communiqué van de Koninklijke Belgische Golfclub kunnen lezen dat de club niet gekant is tegen een controle van de golf. De club vraagt alleen een onderscheid te maken tussen spelers die als vrienden in een groep spelen en competitiewedstrijden georganiseerd ofwel voor beroepsspelers ofwel voor liefhebbers in competitieverband.

Mijnheer Kempinaire, op de problematiek van Brussel ben ik enkele weken geleden reeds uitvoerig ingegaan. Misschien hebt u dat antwoord gelezen. Op grond van artikel 59bis van de Grondwet kunnen wij vanuit de Vlaamse Gemeenschap geen controle uitoefenen te Brussel. Dit behoort tot de bicommunautaire sector en op het ogenblik zijn het de twee Ministers die de bicommunautaire sector beheren, die daarvoor bevoegd zijn.

De heer A. Kempinaire : Op basis van welke lijst ?

Minister H. Weckx : Op basis van de lijst die door de nationale wetgever en de uitvoerende macht in 1978 werd opgesteld. Ik ben het met u eens, mijnheer Kempinaire, dat wij er moeten naar streven om gelijkaardige lijsten te hebben in Brussel-Hoofdstad, in de Vlaamse Gemeenschap en in de Franse Gemeenschap. Ik heb daarover contacten met mijn verschillende collega's-beleidsverantwoordelijken. Heel binnenkort zal ik daarover nog een gesprek hebben met mijn Franstalige collega.

Terloops wil ik ook even antwoorden aan de heer Caudron. Het is voor mij geen probleem dat het voorstel van collega Blanpain in de Commissie zou worden besproken. Tot nog toe stond het niet op onze agenda. Maar ik vind het goed dat het na het reces in de Commissie zou worden besproken. Tegen dan zal ook de nieuwe Anti-Dopingcommissie zijn geïnstal-

leerd, ter vervanging van de huidige Commissie die in haar samenstelling maar tot 30 juni mag aanblijven. Tegen dan zal ik ook antwoorden hebben op de vragen die ik bij de installatie van de nieuwe Commissie over de dopingproblematiek zal stellen.

Ten slotte nog dit. Ik ontken dat het incident dat zich op zondag 21 mei 1989 in de Royal Zoute Golfclub heeft voorgedaan tekenend zou zijn, zoals u, mijnheer Kempinaire, in het begin van uw interpellatie liet uitschijnen, voor de zogenaamde onduidelijkheid inzake dopingreglementering. Wij moeten deze zaak herleiden tot haar ware proporties. In feite heeft de burgemeester van Knokke aan de betrokken geneesheer zelfs de kans niet gegeven om zich tot de organisatoren te richten om met hen de loting te organiseren. Hij heeft de kans niet gekregen. De burgemeester heeft gewoon gezegd dat het zijn terrein was en dat hij moest maken dat hij weg was. Daarna is het incident verder gegaan, is men eerst naar de politie en daarna naar de rijkswacht gegaan. Dat zijn de feiten zoals ze zich hebben voorgedaan.

De heer A. Kempinaire : Ik betwist dat niet.

Minister H. Weckx : Het was niet mogelijk om bij de organisatoren van het tornooi te geraken omwille van het feit dat burgemeester Lippens dit niet heeft toegelaten.

Vanuit dit incident moet men echter niet afleiden dat onze wetgeving en de reglementering zo onduidelijk zouden zijn. De wet en de besluiten zijn volgens mij duidelijk. Het is mij echter niet duidelijk waarom een burgemeester, die als belangrijke verantwoordelijkheid heeft op zijn grondgebied de wet ten uitvoering te leggen, dit voor de dopingreglementering niet heeft gedaan maar integendeel zijn macht heeft misbruikt omde toepassing van de wet onmogelijk te maken.

De Voorzitter : De heer Kempinaire heeft het woord

De heer A. Kempinaire : Mijnheer de Voorzitter, ik heb enkele verduidelijkingen gekregen. De Minister

Kempinaire

beaamt dat alleen zal worden gecontroleerd in het kader van competitiewedstrijden die in groepsverband gebeuren en vooraf aangekondigd zijn. Dit neemt niet weg dat in de wet de mogelijkheid bestaat om ook op het vlak van de individuele training, ten huize zou men bijna kunnen zeggen, controles uit te voeren. Uw voorganger heeft het niet gedaan, u doet het niet en u zult het niet doen, dat weet ik. De wet echter laat die mogelijkheid toe. Volgens de letter van de wet zou men dus ten huize van een individuele sportbeoefenaar dergelijke controles kunnen uitoefenen.

U hebt ook gezegd dat dit gebeurt in overleg met de Sportfederatie. Dat overleg is nogal karig. De Sportfederatie stuurt u de kalender van de jaarlijkse competitiewedstrijden en voor u geldt dat als overleg.

Ik vraag mij echter af wat er gebeurt met de sportbeoefenaars, en meer bepaald de wielertoeristen, die de zondag door onze straten rijden en die niet in een federatie zijn ingeschreven. Is ook daar de controle mogelijk vermits u daar geen overleg hebt kunnen plegen? Hoe zult u bepalen dat die wielertoerist wel en de andere wielrijder geen sportbeoefenaar is? Ik ben dus van mening dat er hier arbitraire mogelijkheden bestaan.

Ten slotte wens ik nog even terug te komen op het incident van zondag 21 mei 1989. De plaats waar men is opgetreden is een privé-terrein. In welke mate is een inspecteur, uw geneesheer, gemachtigd om dat terrein te betreden en te zeggen dat hij daar op dat privé-terrein een controle gaat uitoefenen?

Inzake de verschillen die er bestaan in de lijst van de substanties in Vlaanderen en Wallonië kan wel een en ander worden gedaan om de reglementering bij te schaven. Ik stel het principe niet in vraag maar de uitvoeringsbesluiten kunnen toch worden bijgeschaafd ter verduidelijking van de wet.

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron : Mijnheer de Voorzitter, ik dank op mijn beurt de Minister voor zijn uitvoerig antwoord en belofte dat het voorstel van decreet van de heer Blanpain spoedig in de commissie zal worden besproken.

Wij staan volledig achter de Minister in zijn strijd tegen de doping. Wij willen echter wijzen op een spelletje dat in sommige wielervedstrijden wordt gespeeld. Bepaalde renners drogeren zich, de vedette die moet winnen wordt aaitgetrokken — dergelijke afspraken bestaan in de wielersport, men kan zich afvragen wat dat nog met sport te maken heeft — vóór het einde van de wedstrijd geven de aantrekkers op in de hoop niet te worden gecontroleerd. Ook die opgevers zouden moeten worden gecontroleerd, waardoor nog meer positieve dopingscontroles aan het licht zouden komen.

De heer A. Kempinaire : Waarom controleert u de Eerste Minister en de heer Verhofstadt niet?

De Voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx : Mijnheer Kempinaire, wat de wielertoeristen betreft rijzen de federaties en koepels als paddestoelen uit de grond. Er zijn heel wat wielertoeristenclubs die aangesloten zijn bij koepelverenigingen, maar er zijn er ook die nog steeds niet aangesloten zijn. Het is voor ons perfect mogelijk — in 1987 en 1988 werd dat gedaan — om dergelijke groepen op doping te controleren. *(Onderbreking van de heer Kempinaire)*

De Burgemeester van Knokke — hij speelde wel niet mee in het toernooi dat op dat ogenblik bezig was — heeft zich daar in een andere hoedanigheid kenbaar gemaakt, hij verwarde trouwens duidelijk de hoedanigheden van privé-eigenaar met deze van burgemeester. Maar daar kom ik niet meer op terug. De rechterlijke macht zal moeten uitmaken wat het gevolg is van de houding die de burgemeester toen heeft aangenomen.

Ik ben enigszins verwonderd mijnheer Kempinaire, over uw vraag over

de privé-terreinen. Inderdaad, hoeveel voetbalclubs, en niet van de minste, spelen in ons land niet op privé-terreinen? Sinds 1965 en vooral sinds het begin van de jaren '80 worden geregeld dopingcontroles uitgevoerd bij voetbalmatches. Wanneer wij uw redenering doortrekken zou men zeggen, vermits het golfterrein van Knokke privé is mogen daar geen controleurs komen, maar wanneer op een privé-terrein van club „X” een voetbalmatch plaatsheeft wel. Het is dus duidelijk dat op grond van de wettekst en van de uitvoeringsbesluiten, zowel deze van de nationale Regering als deze van de Executieve, het mogelijk is controles uit te voeren ook op privé-terreinen.

Mijnheer Caudron, de opmerking die u maakte proberen wij tegen te gaan door vóór de wielervedstrijd de renners uit te loten die hoe dan ook aan dopingcontrole zullen worden onderworpen. Dus, indien een renner tijdens de wedstrijd opgeeft, maar werd uitgeloot vóór de wedstrijd, wordt hij aan dopingcontrole onderworpen. Wanneer hij zich niet aanbiedt, dan wordt dat door de wet gelijk gesteld met „positief bevonden”.

Indiening van moties

De Voorzitter : Door de heer R. Daems werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend die luidt als volgt :

„De Vlaamse Raad,

— gehoord hebbende de interpellatie van de heer Kempinaire, over de onduidelijkheid van de reglementering in verband met de dopingcontrole ;

— gehoord hebbende het antwoord van de heer H. Weckx ;

— verzoekt de Vlaamse Executieve met betrekking tot de dopingcontrole nieuwe en duidelijke uitvoeringsbesluiten uit te vaardigen ;

— vraagt de Vlaamse Executieve de individuele vrijheid, het recht op privacy en de onschendbaarheid van de woonst te waarborgen”.

Door de heer C. Moors werd tot besluit van deze interpellatie een eenvoudige motie ingediend die luidt als volgt :

Voorzitter

„De Vlaamse Raad,

— gehoord de interpellatie van de heer Kempinaire tot de heer Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de onduidelijke reglementering inzake dopingcontrole ;

— gehoord het daarop door de Minister verstrekt antwoord ;

— gaat over tot de orde van de dag”.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende openbare vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over noodzakelijke hervormingen in de opleiding tot verpleegkundige

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Vogels tot de heer Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over noodzakelijke hervormingen in de opleiding tot verpleegkundige.

Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, de verpleegkundigen en het beroep van verpleegkundige zijn dit jaar nogal wat in het nieuws gekomen.

De acties van het verpleegkundig personeel dit voorjaar hebben alvast tot gevolg gehad dat het beroep met al zijn problemen duidelijk in de kijker kwam. De onderwaardering van dit beroep, zowel wat de beloning als het imago betreft, werd misschien nog het duidelijkst via de cijfers die aantoonde dat er een enorm tekort aan gekwalificeerde verpleegkundigen dreigt te ontstaan.

Het aantal laatstejaarsstudenten A1 en A2 daalde van 3.444 in 1982-1983 tot 2.896 in 1988-1989 en dit terwijl

het aantal openstaande betrekkingen bij de RVA steeg tot 486 in 1988. Dit heeft ten dele te maken met een algemene demografische evolutie maar zeker ook met het feit dat het beroep alsmoer minder aantrekkelijk wordt. Dit wordt ook geïllustreerd door de daling van het oorspronkelijk studieniveau. Steeds minder leerlingen uit het hoger middelbaar onderwijs ASO kiezen voor een opleiding tot verpleegkundige.

Deze evolutie staat merkwaardig genoeg haaks op de evoluties in het werkveld waar de vraag naar steeds hoger gekwalificeerd personeel toeneemt als gevolg van de toenemende complexiteit van de medische handelingen, het zwaarder patiëntenprofiel, de kortere ligduren, de toename aan administratieve taken enzovoort.

Als we er niet in slagen om het beroep van verpleegkundige opnieuw aantrekkelijk te maken dreigen er zware problemen in onze gezondheidssector. Dit aantrekkelijk maken heeft uiteraard te maken met een verbetering van de arbeidsomstandigheden, betere omkaderingsnormen en vergoedingen, maar ook met het opnieuw aantrekkelijk maken van de opleiding. Deze opleiding is momenteel zeer zwaar, vooral als gevolg van het grote pakket stage, waarbij leerlingen-verpleegkundigen zich vaak eerder onbetaalde werkkrachten voelen, goed om het personeelstekort op te vangen, dan wel studenten die via praktijk ook worden geschoold.

De huidige opleiding is nog steeds gebaseerd op een koninklijk besluit van 1957 en vraagt om vernieuwing. Tijdens de vijftiende week voor verpleegkundigen in Oostende hebt u in een toespraak duidelijk aangetoond niet ongevoelig te zijn voor deze problemen en de eerste lijnen getrokken voor een fundamentele hervorming van de opleiding. Hervormingen kennen altijd voor- en tegenstanders. Ook deze voorstellen hebben dus heel wat stof doen opwaaien. Gezien de reeds moeilijke situatie van de opleiding zou het onverantwoord zijn de onzekerheden die bovenop de sociale beroering komen lang te laten bestaan, al was het maar omwille van

de aantrekkelijkheid van de opleiding.

Ik wil hierbij een aantal belangrijke knelpunten aansnijden die het onderwerp moeten uitmaken van een bredere maatschappelijke discussie.

Ten eerste, in uw toespraak opteert u voor een beter uitgebouwde algemene basisopleiding van drie jaar, wat gelet op de enorme evolutie in de gezondheidssector een goede optie is. Immers, de snelle evolutie vraagt een voortdurende bijscholing en specialisatie en dit kan alleen mits een goede basisvorming wordt verstrekt. Daarnaast groeit echter de nood aan specialisatie als gevolg van de zich specialiserende behandelingen in de oncologie, intensieve zorgen, geriatrie, pediatrie enzovoort. Voor deze specialisaties denkt u aan bijkomende opleidingen buiten het strikte onderwijskader, namelijk aan het Onderwijs Sociale Promotie.

Sta mij toe toch enige bedenkingen te formuleren bij deze optie.

Met het OSP verschuift u een deel van de financiële lasten van de opleiding naar het werkveld. Het is de vraag of de werkgevers bereid zullen zijn deze optie te steunen.

Het OSP betekent een zware belasting voor de betrokkene, u weet dat het overgrote deel van de verpleegkundigen nog steeds vrouwen zijn die vandaag vaak nog een dubbele dagtaak hebben. Het is de vraag of het voor hen, naast een job met enorme flexibiliteitseisen en een gezin nog mogelijk is specialisaties binnen het OSP te volgen.

Het OSP, zoals het momenteel is uitgebouwd, is als instrument totaal ongeschikt om kwalitatieve specialisaties te organiseren ; er zijn slechte omkaderingsnormen, slecht vergoede lesgevers, een enorme administratieve rompslomp enzovoort.

Bovendien is het juist door de snelle evoluties en de technische gespecialiseerde eisen nodig dat zowel het beroepsveld, de scholen als de beroepsverenigingen betrokken zijn bij de specialisaties en de vraag blijft of dit binnen het OSP te realiseren is. Ik

Vogels

denk dat we omwille van de kwaliteit hoe dan ook de mogelijkheid moeten openhouden om ook via het dagonderwijs te specialiseren. Dit wil niet zeggen dat ik pleit voor het voortbestaan van alle huidige specialisaties in alle scholen, maar wel voor een duidelijke programmatie dienaangaande met het kwalitatieve niveau van onze verpleegkundigen als prioritaire eis.

Een tweede belangrijk gegeven is dat hoewel het onderwijs nu volledig geregionaliseerd is, een hervorming van het onderwijs verpleegkunde geen uitsluitend Vlaamse bevoegdheid is. De erkenning van het beroep blijft een nationale materie en in het kader van het harmoniseren van de diploma's bestaan reeds sinds 1977 Europese richtlijnen voor de opleiding van verpleegkundigen.

Paradoxaal genoeg zien we samen met een streven naar het harmoniseren op Europees niveau een groter wordende verscheidenheid op Belgisch niveau. Naar verluidt zou nu reeds ondanks wettelijke bepalingen in Wallonië de opleiding worden verlengd van drie tot vier jaar. Mijn vraag is dan ook of momenteel onderhandelingen dienaangaande worden gevoerd met de nationale Minister. Daarnaast evolueert men op Europees vlak tot specifieke bepalingen wat betreft de specialisaties psychiatrie en pediatrie, waarvoor richtlijnen in de maak zijn. Dit zullen echter de laatste zijn. Wat betreft eventuele andere specialisaties zullen de algemene richtlijnen voor onderlinge erkenning van de diploma's gelden die dossier per dossier zullen worden behandeld, wat een hervorming niet eenvoudiger maakt en wat mij tot een derde probleem brengt, dit van de sociaal verpleegkundige.

Ten derde, de sociaal verpleegkundige is inderdaad een typisch Belgisch gegeven dat in geen ander Europees land bestaat. Vooral in kringen van sociaal verpleegkundigen en dito opleidingen bestaat dan ook heel wat onrust juist omdat hun positie binnen eventuele hervormingsplannen zeer duister is.

Nochtans is het beroep van sociaal verpleegkundige een gevestigde waarde binnen onze Belgische samenleving. Denken we maar aan de talloze reglementeringen die een sociaal verpleegkundige binnen het subsidieerbaar kader eist, zoals de arbeidsgeneeskunde, PMS, Kind en Gezin, OCMW enzovoorts.

Ten gronde kan men zich misschien afvragen of de sociaal verpleegkundige nog een functie heeft anno 1990. Persoonlijk denk ik dat deze taak meer dan ooit noodzakelijk wordt. De toenemende vergrijzing, de problemen van de langdurige zieken, Aids-lijdens, stellen typische maatschappelijke problemen naar integratie, zelfredzaamheid, die vertrekken vanuit de fysieke of gezondheidsproblemen van de betrokkenen. Juist de sociaal verpleegkundigen die vanuit hun opleiding het medische en sociale aspect verenigen zijn mijns inziens het best geplaatst om aan deze groeiende vraag te beantwoorden. Ook de algemene trend naar meer thuisverpleging en het feit dat patiënten vlugger worden ontslagen uit ziekenhuizen maakt dat er een toenemende vraag is naar medische assistentie in het thuismilieu. Het aanleren van verzorgende handelingen aan patiënten of hun familie, de steun die hierbij vaak nodig is in het zoeken naar een nieuw gezinsevenwicht zijn specifieke taken voor de sociaal verpleegkundige.

Precies wat betreft de positie van de sociaal verpleegkundigen binnen de welzijns- en gezondheidszorg van de jaren '90 is mijns inziens een duidelijke bezinning nodig vooraleer daar stappen te zetten. Kan u als Minister bevoegd voor het Onderwijs bij uw collega Minister Lenssens niet aandringen om in het kader van de welzijnsconferentie die hij in het voorjaar van 1990 organiseert, dat specifieke probleem, dat een probleem is van algemeen welzijnsbeleid, aan bod te laten komen juist om de functie van de sociale verpleegkundigen voor de toekomst te herdenken ?

Een vierde en laatste probleem dat ik wil aansnijden is dat van de verhouding A2/A1-opleiding. Men kan inderdaad de vraag stellen of gezien

de toenemende eisen van het werkveld een opleiding A2 nog volstaat voor het beroep van verpleegkundige. Het antwoord op deze vraag is uiteraard afhankelijk van welke opties men voorstaat in de verpleging. Deze van de geïntegreerde verpleging waar de patiënt als mens en als eenheid van verzorging geldt of de taakverpleging waarbij de aard van de handeling als eenheid geldt en het werk wordt opgedeeld in eerder verzorgende en eerder medische akten. De inzichten zijn de laatste jaren vooral geëvolueerd in de richting van de eerste optie en dit als antwoord op de steeds toenemende anonimiteit in het ziekenhuis. Ook hier ziet men duidelijk verschillende opvattingen tussen u als Gemeenschapsminister, bevoegd voor het onderwijs, en de nationale Minister van Sociale Zaken, Busquin. Toen ik Minister Busquin onlangs interpelleerde naar aanleiding van de sociale onrust in de sector, stelde hij zelfs eventuele tekorten aan verpleegkundigen te willen opvangen door het inschakelen van gezins- en bejaardenhelpers. Mijn vraag is ook hier : zijn er gesprekken ter zake en hoe evolueren deze ?

Mijnheer de Minister, de opleiding tot verpleegkundige is in volle evolutie. Wijzigingen zijn nodig maar slechts mogelijk mits overleg met de betrokkenen, de bestaande scholen, de beroepsorganisaties enzovoorts. Is er op dit moment overleg en hoe ziet u deze inspraak ? Ook hier heeft de regionalisering de zaken niet vereenvoudigd. Zo bestaat er een nationale Raad voor Verpleegkunde die bevoegd is om advies te geven betreffende de A1- en A2-opleiding. Maar kan een nationale raad een advies formuleren aan een Gemeenschapsminister ? Zo bestaat er een Hoge Raad voor de Paramedische Opleidingen, maar hierin is slechts één mandaat voorbehouden aan verpleegkundigen.

Ook daar zal de aard van het advies afhangen van de samenstelling van de groep. Wie zal u om advies vragen ?

Tot slot van deze interpellatie mijn concrete vragen :

Vogels

1. op welke termijn plant u een hervorming van het onderwijs voor verpleegkundigen ? Hoe denkt u hierbij de verschillende noden, namelijk een beter uitgebouwde algemene basisopleiding en een toenemende nood aan specialisatie, te combineren ? Sluit u specialisatie-opleiding in geriatrie, pediatrie, psychiatrie enzovoort voortaan uit in het dagonderwijs ?

2. Wat zal de positie zijn van de sociaal verpleegkundige in de opleiding enerzijds, in het toekomstige werkveld anderzijds ?

3. Lopen er momenteel onderhandelingen met de nationale overheid over uw hervormingsplannen ?

4. Zullen de opleidingen, het werkveld en de beroepsorganisaties worden betrokken bij de uitwerking van een nieuwe opleiding en zo ja, op welke manier ?

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik sluit mij in een viertal punten aan bij de interpellatie van mevrouw Vogels.

Dat er op het ogenblik te weinig verpleegkundigen zijn en te weinig kandidaten voor de opleiding tot verpleegkundige is een feit. Dit lijkt vooral het gevolg te zijn van een beleid, ook op nationaal niveau, van de afgelopen jaren waarin de nadruk werd gelegd op de noodzaak om het aantal ziekenhuisbedden te verminderen. Hierdoor is bij de bevolking de overtuiging gegroeid dat voor het beroep van verpleegkundige geen toekomst meer is weggelegd. Er werd dus „une politique de dissuasion”, een ontradingspolitiek gevoerd, niet intentioneel, maar wel feitelijk.

Ten tweede zijn de werkvoorwaarden van de verpleegkundigen de jongste jaren aanzienlijk verslechterd, omdat de werklast is verzwaard. Alle publicaties ter zake gaan in dezelfde richting. Bovendien is de vergoeding van de verpleegkundigen aan de lage kant. De werklast is onder meer vergroot door de nieuwe opvatting over

de wijze, waarop de verpleegkunde in een ziekenhuis moet worden beoefend. Hierbij wordt bij voorbeeld gewerkt met het model van de geïntegreerde verpleegkunde. Op een studiedag in Antwerpen over deze problematiek heb ik geleerd dat dit voor een aantal verpleegkundigen ook het probleem doet rijzen van de emotionele verwerking van alles wat zij in hun beroep meemaken. In de traditionele verpleegkunde werkte men met de opvatting dat de verpleegkundige taken moet vullen. In de geïntegreerde verpleegkunde moet hij of zij echter patiënten verzorgen. Wanneer een patiënt na een aantal maanden overlijdt, is dit niet altijd gemakkelijk te verwerken voor degene die hem heeft bijgestaan. Ook dit is een probleem waarvoor het beleid niet blind kan zijn.

Mijn derde opmerking betreft de opleiding. Wij zijn het enige land in Europa en wellicht in de wereld met drie graden van verpleegkundigen. Overal elders zijn het er maar twee en in Denemarken, nochtans geen achterlijk land, is het er maar één. Wij hebben drie graden, omdat in 1957 vanuit het beroepsonderwijs werd beslist de graad van gebrevetteerd verpleegkundige in te voeren. In de loop van de jaren tachtig heeft men bovendien nog een onderscheid gemaakt, overigens op verzoek van de beroepsvereniging van verpleegkundigen zelf, tussen verpleegkundige handelingen gesteld door gegradueerden, door gebrevetteerden en door assistenten. Dit had de onstellig snelle toename van het aantal zelfstandige verpleegkundigen tot gevolg. Hun aantal is tot ongeveer tweeduizend gestegen. De beleidsverantwoordelijken moeten duidelijk maken of men twee of drie niveaus van verpleegkundigen zal behouden. Ikzelf ben gewonnen voor twee graden van verpleegkundigen. De ene groep wordt op beroepsniveau gevormd en dient zich vooral bezig te houden met het toedienen van hygiënische zorgen.

De andere groep, namelijk de gegradueerden, staan in voor de echte verpleegkundige zorgen. Drie graden in de huidige toestand, waarvan twee op het beroepsniveau en één op het

niveau van het algemeen vormend onderwijs : dat lijkt mij echt van het goede te veel. Ik zie niet in waarom België een uitzondering moet zijn in Europa.

Zoals elders wordt u in het verpleegkundig beroep geconfronteerd met de moeilijkheid van de overgang van beroepsopleiding naar algemeen vormend onderwijs. U kunt van een gebrevetteerde niet op korte termijn een gegradueerde maken, tenzij u hem verplicht het volledig algemeen vormend middelbaar onderwijs te volgen. Ik vind dit in strijd met de gedachte dat de keuze voor een beroep zo lang mogelijk wordt uitgesteld en niet moet worden genomen op de leeftijd van twaalf jaar zoals dit nu het geval is.

Vermits de keuze tussen beroepsopleiding en algemeen vormend onderwijs wordt gemaakt op twaalf jaar gaan zij die beroepsopleiding volgen automatisch in de richting van gebrevetteerde.

Minister D. Coens : Met het nieuwe eenheidstype is het precies de bedoeling deze keuze uit te stellen. Er is ook soms een eerste leerjaar B en een beroepsvoorbereidend jaar. In de nieuwe structuur die op 1 september a.s. ingevoerd wordt, is de eerste graad precies bedoeld om de keuze uit te stellen tot na de eerste graad.

De heer L. Hancké : Op dat punt ben ik het met u eens. De keuzemogelijkheid moet in ieder geval worden verruimd, ik verwelkom ieder initiatief ter zake. Tenslotte, mijnheer de Minister, vanwege de beroepsgroepen zijn er klachten met betrekking tot de specifieke opleiding tot verpleegkundige. Er wordt gezegd dat deze opleiding op het ogenblik een schaduw een afkooksel is van het medische beroep. Als men spreekt over geïntegreerde verpleegkunde met een specifieke taak voor de verpleegkundigen, lijkt het voor de hand liggend dat daarvoor een specifieke opleiding wordt voorbereid. Ik vraag u om aan die aspecten aandacht te besteden.

Minister D. Coens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, zeer oprecht en niet louter for-

Coens

meel dank ik mevrouw Vogels en de heer Hancké voor hun interpellatie over een onderwerp waarvoor in dit halfroond blijkbaar weinig belangstelling is, maar waarvoor wel een brede maatschappelijke belangstelling bestaat, vooral bij de betrokkenen zelf. Onze collega's hebben door hun dossierkennis bewezen hoe breed deze materie verankerd is met het hele beleid, met het sociale beleid en met het gezondheidsbeleid. Opleiding en beroepsuitoefening dienen samen ten gronde bestudeerd. Wij moeten voorstander zijn van een beleid waarin rekening wordt gehouden met de verschillende aspecten, zij het dan dat iedere Minister in de Executieve een bepaalde bevoegdheid heeft. Ik ben met deze problematiek vertrouwd doordat ik een tiental jaren heb gegeven aan sociaal-verpleegkundigen.

Ik voel mij hier existentieel erg nauw bij betrokken. De problematiek is mij sinds jaar en dag ter harte. Vandaar dat ik ook het debat heb aangetrokken in het belanghebbende milieu, recent nog op een congres in Oostende, niet zo zeer met stellingen, maar veeleer met vragen om een reactie te krijgen die bewijst dat de zaak overkomt bij de belanghebbenden. Er werden een aantal standpunten ingenomen waarmee de interpellant het niet oneens is, al stelt hij zich terecht vragen hoe het nu verder moet.

Allereerst wil ik iets zeggen over het kader waarin alles moet verlopen.

Het is juist dat wij alleen de directe bevoegdheid hebben inzake opleiding en alleen binnen de Vlaamse Gemeenschap. Er is interdepartementaal overleg tussen de Ministers van Onderwijs en Volksgezondheid van de Vlaamse Gemeenschap en de nationale Minister van Sociale Zaken. Dat is het brede kader op het beleidsniveau waarin één en ander wordt overlegd met het oog op een breder overleg. In dit verband kan ik de interpellant volkomen volgen wanneer hij oproept voor het open-trekken van het debat om na te gaan wie verantwoordelijkheid draagt. Er is het werkveld en uiteraard de

school en ruimer gezien zijn er ook de instanties rond de gezondheidszorg in de ruime zin van het woord.

Ik heb geen bepaalde termijn voor de hervorming, maar ik voel wel met de interpellant aan, na onderzoek van al de problemen die ermee verband houden, dat wij de zaken niet op de lange baan mogen schuiven. Vanuit onze invalshoek moeten wij de zaak terdege voorbereiden, maar wij moeten toch aansluiting zoeken met andere beleidsinstanties en niveaus om maatschappelijk voldoende effect te sorteren.

Op basis van mijn tien jaar opleidingsverantwoordelijkheidsmeent ik te mogen zeggen dat het wenselijk is dat onze verpleegkundigen — de A-1 in het bijzonder, maar ook de anderen — in verband met hun beroep een degelijke brede algemene vorming zouden krijgen.

Zoals de heer Hancké het eveneens heeft gezegd gaat het om geïntegreerde verpleegkundigen, die de mens niet enkel zien als een zieke, maar eveneens op psychisch, fysisch en sociaal vlak. Zij dienen de persoon in zijn totaliteit te vatten, dus ook in het kader van zijn sociaal milieu, enzovoort.

Om het even op welk niveau men als verpleegkundige daden stelt, dient men dat telkens goed voor ogen te houden en daartoe dient men een zeer degelijke vorming te hebben. Ook een bepaalde rijpheid is vereist om deze opleiding te volgen. Het is ongepast daarmee te vroeg te starten. Men dient een degelijke basis in het algemeen te hebben en een zeer brede opleiding dient ervoor te zorgen dat aan te kunnen. Trouwens, zelfs met de volle inzet van de mogelijkheden en gericht op de persoon waarvoor men een ontzettende verantwoordelijkheid draagt, is het niet eenvoudig dat te kunnen volhouden. Het is een zeer zwaar beroep en beide interpellanten hebben op de voorname kenmerken ervan gewezen.

Ik pleit voor een brede algemene basisopleiding en nadien voor de specialisatie. In alle beroepssectoren hebben wij een tendens naar specialisatie

en vanuit het onderwijs ben ik daarvoor enigszins beducht.

Ik denk dat de mensen zelf niet geïndien zijn met een overdreven specialisatie in hun opleiding. Immers, niets is kwetsbaarder dan een overdreven specialisatie, vooral gelet op de ontzettende evolutie. Trouwens, men kan enkel echt gespecialiseerd geraken, niet alleen vanuit een opleidingsinstituut, maar ook in overleg en samenwerking met de praktijkervaring. Wij dienen een nieuw systeem te bedenken en dat is wat ik ook in Oostende heb willen zeggen. Op basis van een degelijke algemene vorming met praktijkervaring en een aangepast statuut, moet men die ervaring kunnen valoriseren vanuit aangepaste, bijkomende vervolgoledingen, ten einde de mogelijkheden op professioneel vlak totaal te kunnen benutten. Dat is bij wijze van spreken een „never ending story”. Inderdaad, men kan nooit zeggen, ook niet in verpleegkunde, dat men afgestudeerd is ; dat is in geen enkel vak nog mogelijk, ook niet voor geneesheren.

Mijnheer Hancké, ik ben het volkomen met u eens om te stellen dat het geen afkooksel is. Ik heb mij daar altijd tegen verzet toen ik er de geneesheren-specialisten zag defileren ; zij kwamen met een universitaire cursus naar verpleegkunde. Dat is een foute benadering. Verpleegkunde is een autonome discipline ; het is als het ware een eigen wetenschap, doch het is ook een beroep, waarbij een beroepsopleiding hoort.

Wij moeten samen onderzoeken hoe wij deze specialisatieprocessen kunnen opzetten, in stand houden en structureel in de carrière kunnen voorzien. In deze sector, zoals in tal van andere sectoren, moet men doorheen de carrière structureel de „navorming”, de „vervolgopleiding” voorzien als behorende tot hun taak. Dat geldt ook voor leraren en opvoeders. Het is een bijzonder fundamentele aangelegenheid.

Ik sluit niet uit dat men een en ander in een dagopleiding voorziet. Ik denk dat wij, om iets te verwezenlijken, in ieder geval beroep moeten doen op

Coens

de bestaande instituten en scholen. Wij mogen niet tot een proliferatie van instellingen komen ; er zijn voldoende instellingen ; we moeten alleen maar zorgen dat zij hun rol vervullen, niet alleen inzake basisopleiding, maar ook nadien. Eventueel moeten niet alle instituten daarvoor in aanmerking komen, alleen maar degene die het kwalitatief niveau garanderen in functie van de verpleegkunde en in functie van hun opdracht in de samenleving. Wij moeten misschien zelfs komen tot een zekere rationalisatie, dit in het belang van de opleiding. Het gaat hier inderdaad over het hoger onderwijs en over Al in het bijzonder. De situatie is historisch anders gegroeid vanuit ziekenhuizen, die ook een zekere opleiding gaven. Dat is echter geschiedenis. Thans moeten wij het niveau garanderen ; wij moeten tot instituten komen die een opleiding geven tot deze belangrijke en delicate opdracht. De belanghebbenden moeten er ook kunnen op terugvallen wanneer zij zich in de carrière verder wil vervolmaken.

Thans kom ik tot de sociaal-verpleegkundigen.

Ik heb zelf aan de wieg gestaan van het uitwerken van het concept van sociaal-verpleegkundigen. Ik heb zelf alle sociale vakken gegeven. Ik ben dus goed geplaatst om te beseffen waar er voor deze opleiding een kans is. De personen die deze opleiding hebben gevolgd, hebben allen een belangrijke taak in de samenleving, onder meer in bedrijven, PMS-centra en dergelijke. Ik moet wellicht deze opsomming niet geven. Geen enkele die ik ken, heeft moeilijkheden in het werk. De meesten hebben zelfs verantwoordelijke taken en opdrachten. Voor hen moet men eveneens nagaan hoe wij dat doen. Immers, het gaat om een vier jaar durende zware opleiding met praktijkervaring. Ik onderschrijf volledig wat u zegt, met name dat wij ter zake een en ander moeten herzien. Studenten worden inderdaad gedeeltelijk ingezet in ziekenhuizen en instellingen allerhande en moeten daar de facto opdrachten vervullen. Dit is een probleem op

zich. De zware studies samen met de praktijkbelasting zijn haast niet te verwerken. Vergelijkt men dan de wedde van iemand die drie jaar en voor de sociale verpleegkunde vier jaar heeft gestudeerd met die van de licentiaten in de openbare of in de privé-sector, dan is het verschil wel zeer groot.

Ik pleit dus voor een ontlasting in die zin dat zij degelijk worden gevormd maar eveneens ingroeien in de praktijk vanuit een valabel statuut. Ter zake ben ik het volkomen met u eens. Laat hen groeien in hun 01 drachten. Zo zou het voor alle verpleegkundigen nuttig zijn de vakken te krijgen die wij nu alleen in de sociale verpleegkunde geven omdat die ook thuis horen in de „geïntegreerde opdracht” van de verpleegkundigen, waarover wij het hadden.

Het is gevaarlijk om de sociaal-verpleegkundigen de sociaal-gerichten te noemen en de anderen de medische, para-medische de technischgerichten. Een verpleegkundige moet iemand zijn die een verpleegkundig en sociaal — in de brede, echte betekenis van het woord — haar/zijn taak moet aankunnen, hetzij in de ziekenhuizen of waar ook verpleegkundige arbeid moet worden verricht. Mijns inziens moeten hieraan in een commissie enkele aparte gesprekken worden gewijd vooraleer wij dit op het terrein toepassen. Wij moeten in het Parlement en in de Vlaamse Raad in het bijzonder vanuit de diverse hoeken en ieder met zijn eigen ervaring — niet de partijpolitieke, wél de echte politieke — voorafgaandelijk overleg plegen.

Dit zou mij verheugen. Ik schrijf mij in voor een dergelijk gesprek want ik weet op dit ogenblik ook niet heel zeker waar het naartoe moet, dat beken ik u eerlijk. Ik vind dit overigens niet zo erg want precies daarvoor dient het overleg, deze concertatie met name het adviseren van al de groepen en instellingen via representatieve mensen. Maar toch geloof ik vooral in een overleg op beleidsniveau. Voor mij is dat de Vlaamse Raad en meer bepaald de Commissie voor Onderwijs. In die Commissie, misschien geïntegreerd met deze van

Volksgezondheid, omdat men het ene niet los van het andere kan zien, zou de problematiek moeten worden besproken.

Er dienen dus onderhandelingen op nationaal en zelfs op Europees niveau te worden gevoerd. Wij zijn genoopt tot concertatie. Alhoewel het misschien complex overkomt, is dit niet zo onmogelijk. Ik meen dat naarmate men hoger gaat, men het moet beperken tot het waarborgen van minimumniveaus, tot het kader.

De Vlaamse Gemeenschap heeft een specifieke verantwoordelijkheid inzake de fundamentele bevordering van de kwaliteit van onze verpleegkundigen waar zo een grote nood aan is. Wij moeten tot een herwaardering kunnen komen zoniet zullen wij niet alleen een tekort hebben maar zal heel onze gezondheidszorg en in het verlengde daarvan de welzijnzorg, in feite voor een onmogelijke opdracht worden gesteld. Wanneer wij die hoog gekwalificeerde mensen niet kunnen blijven inzetten, zullen er problemen rijzen. Dat is de fundamentele bedreiging en dat heeft gevolgen op het statuut, op de remuneratie maar ook op het niveau van de opleiding.

Ik ben het met u eens dat voor de verpleegkundigen een globaal project moet worden uitgewerkt waardoor de valorisatie van deze maatschappelijke opdracht kan worden gerealiseerd. Het is evident dat die beroepen erbij worden betrokken. Ik ben er helemaal niet tegen gekant dat eerst in de Commissie een breed fundamenteel gesprek met de beleidsverantwoordelijken zou plaatsvinden, vooraleer welke structuur van overleg dan ook op te zetten. Het is best dat wij eerst zouden spreken, daarna het werkveld betreden en ons er nadien van vergewissen wat de betrokkenen ter zake denken. Pas dan kunnen wij tot een beleidsbeslissing komen. Dit alles is op dit ogenblik mogelijk. Ik heb het debat aangehouden, gebruik makend van de mogelijkheid die mij in Oostende werd geboden.

Mijnheer Hancké, ik ben het met uw analyse eens. Het gevoerde beleid —

Coens

met eigen imperatieven die wij hier nu niet aan de orde stellen — had ook als effect dat deze sector voor de dragers ervan niet altijd even aantrekkelijk voorkwam. Wij kennen daarvan nu een aantal gevolgen ; ik heb geen moeite dat te bekennen, ik ben medeverantwoordelijk voor vroeger genomen beslissingen. Wij moeten nagaan hoe wij aan de gegevens van vandaag en morgen tegemoet kunnen komen.

U geeft een aantal krachtlijnen weer van de veranderende **werkvoorwaarden** waardoor de situatie wordt bemoeilijkt. Ik kan er nog een aantal aan toevoegen. Ik ben het eens met die elementen die u naar voren hebt gebracht. Laat ons over die opleidingsniveaus in de Commissie discussiëren. Ik heb mij ook vergewist van de noden en de niveaus die men op Europees vlak wil garanderen. Dit geldt ook voor de nationale gezondheidssector waar ook de **ASBO-opleiding** — wij spreken van **A2-niveau**, dus het secundair beroepsonderwijs — aan de Europese normen blijkt te voldoen. In de ziekenhuizen houdt men om begrijpelijke redenen daaraan vast. Ik denk dat deze opleiding zeer goed en zeer waardevol is. Toch moeten wij misschien een onderscheid maken in het niveau tussen gebrevetteerden en graduateerden. Er is, zoals u weet, een evolutie naar rust- en verzorgingsinstellingen, waar men ook verpleegkundigen moet inzetten. Dat is volwaardige, geïntegreerde verpleging, maar toch niet van eenzelfde „techniciteit” die wij in de ziekenhuizen kennen, onder meer ten gevolge van de evolutie in de meer intensieve medische zorgen. Het is beangstigend te ervaren wat een ziekenhuis nu is : men is er alleen nog voor operatieve ingrepen en bepaalde onderzoeken om vervolgens zo vlug mogelijk ontslagen te worden. De plaats van de verpleegkundi-

ge is ook daar in vraag gesteld en nochtans meer dan ooit noodzakelijk, want ik heb angst omtrent de evolutie op menselijk vlak in de behandeling van patiënten die het ongeluk hebben een aantal dagen in een ziekenhuis te moeten verblijven en er een reeks onderzoeken, operatieve ingrepen, bestralingen, en zo meer, op een puur technische wijze te ondergaan. Dat is ook een bedreiging voor de kwaliteit van onze samenleving. De discussie daaromtrent zou ons heel ver leiden, maar ik wil er graag met u over spreken. Ik bedoel maar dat er niveaus zijn van verpleegkundigen, — volwaardige verpleegkundigen —, assistenten en aspiranten, zonder aan het belang van hun taak te twijfelen.

Ik stel vast dat men vanuit de gezondheidszorg op nationaal vlak ook Europees veilig zit met onze **ASBO-opleiding**. Het is evident dat ook de graduateerden een bijzonder waardevolle taak hebben, en een verdere harmonisering ter zake is één van de punten die nader moeten worden onderzocht.

Niemand moet zich bedreigd voelen in zijn situatie. Al onze hervormingsplannen moeten als doel hebben de verpleegkundigen in hun belangrijke maatschappelijke opdracht op te trekken, met respect voor hun verworvenheden. Ik hoop dat alle verpleegkundigen meewerken aan het denken over hun toekomst en meteen over de toekomst van onze Vlaamse Gemeenschap.

Mijnheer de Voorzitter, dat is wat ik spontaan heb willen antwoorden op de zeer pertinente vragen en probleemstellingen die werden opgeroepen door onze collega's. Dit is voor mij geen eindpunt, maar eerder het begin van een breder overleg in de Commissie. Wat mij betreft mag dit zo spoedig mogelijk plaatshebben, indien het kan nog vóór het reces — al zullen wij eerst nog een aantal an-

dere zaken met betrekking tot het onderwijs moeten regelen — of toch alleszins zeer vlug na het openen van het nieuwe parlementaire jaar. Intussen zullen wij proberen de status quaestio te vervolledigen en kunnen wij het dossier ter open bespreking voorleggen. Wij zullen daaromtrent ook overleg moeten plegen met onze collega's binnen de Vlaamse Gemeenschap, op nationaal niveau en op Europees vlak. Mijn specifieke opdracht is deze zaak te behartigen vanuit de invalshoek opleiding en navorming. Ik zal deze opdracht met veel toewijding en overtuiging uitvoeren. Ik dank mevrouw Vogels nogmaals voor het aantrekken van deze problematiek op dit niveau.

De Voorzitter : Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels : Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Minister voor zijn uitvoerig antwoord.

Er blijven uiteraard een aantal vragen. Vermits de Minister een diepgaand gesprek aankondigt in de Commissie, zullen daar de vragen grondig kunnen worden besproken. Ik zal er nu dan ook niets meer aan toevoegen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We vergaderen opnieuw morgen, woensdag 31 mei 1989, om 14 uur.

— *De vergadering wordt gesloten om 17.30 uur.*
